วารสารบริหารรัฐกิจ

สำนักวิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2556

ISSN : 2287-0725

วารสารบริหารรัฐกิจ

สำนักวิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2556

ISSN 2287-0725

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานและทรรศนะทางวิชาการสาขารัฐประศาสนศาสตร์ให้แก่บุคคลทั่วไป
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนทัศนะ และแนวคิดด้านรัฐประศาสนศาสตร์
- เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการเสนอผลงาน บทความ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัย

เจ้าของ

สำนักวิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์ : 053-776131

โทรสาร : 053-776131

Homepage : http://pub.crru.ac.th

ISSN : 2287-0725

กองบรรณาธิการกิตติมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพล อารีนิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสงค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลี้ตระกูล

รองศาสตราจารย์ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง

กองบรรณาธิการ

อาจารย์ทับทิม สุขพิน

อาจารย์เนรมิตร จิตรรักษา

อาจารย์ณัฐพงศ์ รักงาม

อาจารย์นพวรรณ ธรรมสิทธิ์

อาจารย์วราดวง สมเนาศักดิ์

อาจารย์ปฐมทัศน์ บรรณเลิศ

อาจารย์จรูญ แดนนาเลิศ

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ [ตุลาคม-มกราคม, กุมภาพันธ์-พฤษภาคม, มิถุนายน-กันยายน]

EDITORIAL

บทบรรณาธิการ

วารสารบริหารรัฐกิจ นับเป็นปีแรก และเป็นฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2556) เป็นการเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและบุคคลทั่วไป โดยเป็นสื่อส่งเสริมการสร้างความรู้และองค์ความรู้ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ รวมจำนวน 8 เรื่อง

ในนามของกองบรรณาธิการวารสารบริหารรัฐกิจขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ได้สนับสนุนวารสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการไปสู่นักวิชาการและบุคคลทั่วไปที่สนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์และนักวิชาการที่ได้ส่งบทความจำนวนมาก ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ทุกท่านที่ตรวจสอบงานวิชาการ แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางกระบวนการจัดทำจึงไม่อาจจัดพิมพ์ได้ทั้งหมดในคราวเดียว และท้ายที่สุด กองบรรณาธิการใคร่ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารบริหารรัฐกิจของสำนักวิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองบรรณาธิการ

สารบัญ CONTENTS

6 **สิทธิ สวัสดิการ และการได้รับการยอมรับของผู้พิการ**
ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
Rights, Welfares, and Social Acceptance of the Disabled Persons
in Maerai Subdistrict, Maechan District, Chiangrai Province
นายมานิตย์ เตชะ

33 **แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม**
บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน
จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
Guidelines for the Development of Wiang Nong Lom Wetland of Ban Pasak Luang,
South Janjawa Subdistrict, Maechan District, Chiangrai Province
นายทนงศักดิ์ ทองแสน

49 **แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะ**
ของเทศบาลเมืองพะเยา
Strategies to Enhance Effectiveness of
Electric Car Service by Phayao Municipality
นางทัศนีย์า กล้าหาญ

64 **ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษา**
โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง
Effectiveness of Implementing Fifteen-year Free Education Program
of Schools within Supervision of Local Administrative Organization
in Phan District, Chiangrai Province
นางสาวนิภาภรณ์ เลิศณรงค์ฤทธิ์

81 **ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาล**
ต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย
Opinion of Municipality Council Members and Local Government
Officers towards Good Governance Management of the Administrators
of Pakodam Sub-district Municipality, Maelao District, Chiangrai Province
นายประสงค์ เมืองมูล

96 **การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย**
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่
Childhood Education Administration of Santonmue Sub-district
Administrative Organization, Mae-ai District, Chiangmai Province
นายประสพชัยศิริ จาริเพ็ญ

111 **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณ**
ภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
People's Opinion towards Administration of the Budget within the Development Plan
of Pasak Subdistrict Administration Organization, Phusang District, Phaoyao Province
นายเชาวน์ หายทุกข์

125 **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย**
ในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
People's Participation in Waste Management of Janjawa Subdistrict Municipality,
Maechan District, Chiangrai Province
นางนิรุชา ชาวคำเขตต์

สิทธิ สวัสดิการ และการได้รับการยอมรับของผู้พิการ ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

Rights, Welfares, and Social Acceptance of the Disabled Persons in Maerai Subdistrict, Maechan District, Chiangrai Province

นายมานิตย์ เตชะ[1]

ภาพจาก: http://pattaya-times.com/images/th/8043.jpg

★ บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้พิการเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการและเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 91 คน (รวมกับประชากรที่พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ และใช้บิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง ผู้ดูแลสื่อความหมายแทน) และเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิ และสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รวมทั้งหมด 27 คน (เฉพาะที่เป็นหัวหน้าดูแลสิทธิ และสวัสดิการโดยตรงเท่านั้น) ในปี พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 3 ตอน และชุดที่ 2 สำหรับเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิ และสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 3 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้พิการเป็นเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ประเภทของความพิการส่วนใหญ่ เป็นผู้พิการทางร่างกาย หรือสุขภาพและออทิสติก ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิ และสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนมากมีตำแหน่งอื่นๆ คือ นักพัฒนาชุมชน ปลัด ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเภทของการให้บริการ พบว่า ประเภทของการให้บริการด้านบริการสวัสดิการสังคมและด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทด้านเบี้ยความพิการ ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ ด้านบริการจัดการศึกษา ด้านบริการจ้างงานคนพิการ ด้านบริการล่ามภาษามือ และด้านบริการเงินกู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นของการวัดแบบสอบถามโดยภาพรวมทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง โดยแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและด้านการบริการทางการแพทย์ อยู่ในระดับความเห็นด้วยมากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบริการจัดการศึกษา และด้านบริการสวัสดิการสังคม ตามลำดับ ส่วนด้านบริการเงินกู้ มีระดับความเห็นด้วยน้อยกว่าระดับอื่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเบี้ยความพิการ และด้านบริการสวัสดิการสังคม ทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก ในด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ ด้านบริการจ้างงานคนพิการ ด้านบริการล่ามภาษามือ และด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยปานกลาง สำหรับแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์และด้านบริการจัดการศึกษา ทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยมากที่สุด และมีด้านบริการเงินกู้ ที่ทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยน้อย

✯ Abstract

The objectives of this study were: 1) to investigate the opinion of the disabled persons regarding their rights, welfares, and social acceptance; and 2) to study their opinion towards the capability rehabilitation guidelines. Subjects in this study were two groups. The first group involved 91 disabled persons from 9 villages in Maerai Subdistrict (including those who were learning disabled in which the communication was delivered through the caretakers such as parents or relatives).

The second group was 27 officers from 9 villages who oversee the rights and welfares division of Maerai Subdistrict Administrative Organization. Rating-scale questionnaire and two sets of the open-end questionnaire, consisting of three parts, were employed as means to collect the data. The first set was designed for the disabled persons and the second set for officers. The data was analyzed and reported using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

For the demographic data, the findings revealed that majority of the disabled persons were male with their age range below 30 years old and above 60 years old. The disability types were physical disabled and autistic. Most of the officers were male and held various types of government position such as community development officer, administrative assistant, village headman, and Members of Subdistrict Administrative Organization. The types of services provided to the disabled persons reported at the highest degree were social welfare and facilities services, and subsequently were pension, tax reduction, rehabilitation service through medical procedure, education provision, employment, sign-language interpreter, and loan servicing.

For the opinion data, in the overall, the findings indicated moderate level of the disabled persons' opinion towards 9 domains of the rights, welfares, and social acceptance. The domain holding the highest degree of the opinion was rehabilitation and medical service, and the subsequent

domains were education provision, social welfare. The domains holding the least degree were loan servicing. For the detailed analysis, the domains holding the highest degree were pension and social welfare.

The domains gaining high degree were rehabilitation and medical service and education provision while moderate degree were tax reduction, employment for the disabled, sign-language interpreter service, and facility service. The domains holding the least degree was loan servicing.

ภาพจาก: http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/270/14270/images/MusicRx/SHAmar53/05PracticeMed4.jpg

★ บทนำ

สิทธิหรือสวัสดิการของประชาชนนั้นคือ ประโยชน์หรืออำนาจของบุคคลที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองมิให้มีการละเมิด รวมทั้งบังคับการให้เป็นไปตามสิทธิในกรณีที่มีการละเมิดด้วย ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในครอบครัว สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในการเลือกอาชีพ ถิ่นที่อยู่ การเดินทาง สิทธิในทรัพย์สิน เป็นต้น จากความหมายของคำว่าสิทธิหรือแม้แต่คำว่าสวัสดิการของประชาชนนั้น ทำให้สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ (2549: 20) ได้กล่าวถึง คำปฏิญญาแห่งฟิลาเดลเฟีย (Philadelphia) ของไอแอลโอ (ILO) ปี 1944 ที่มีข้อความอยู่ข้อหนึ่งใน มาตรา 1 ของคำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ว่า "มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน...." ซึ่งข้อความนี้เป็นข้อความที่ยืนยันในหลักการที่ว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาติพันธุ์คือ

หลักความเชื่อหรือเพศใดก็ตามมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน ซึ่งหมายความว่า ทั้งสตรีและบุรุษ ควรได้รับโอกาสและสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมทุกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการหรือคนด้อยโอกาส

สาเหตุของปัญหาคือ สถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย พบว่า จากสถิติข้อมูลคนพิการจำแนกตามเพศและภูมิภาคตั้งแต่วันที่ 1 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ถึงวันที่ 30 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 รวมคนพิการทั้งหมดจำนวน 969,689 คน ชาย 536,476 คน และหญิง 433,213 คน ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวนคนพิการทั้งหมด 216,689 คน ชาย 121,155 คน หญิง 95,534 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนคนพิการทั้งหมด 370,403 คน ชาย 201,688 คน หญิง 168,715 คน ภาคใต้ จำนวนคนพิการทั้งหมด 110,688 คน ชาย 63,113 คน หญิง 47,575 คน และภาคเหนือ มีจำนวนคนพิการทั้งหมด 228,208 คน ชาย 125,151 คน หญิง 103,057 คน สำหรับในภาคเหนือโดยเฉพาะจังหวัดเชียงราย มีจำนวนผู้พิการทั้งหมด 18,419 คน ชาย 10,269 คน หญิง 8,150 คน (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. 2554: 2) และจากตัวการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2550 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 65 ของคนพิการที่มีอายุมากกว่า 15 ปี ไม่มีงานทำ ส่วนคนที่มีงานทำในสาขาวิชาชีพนั้น อยู่ในอัตราส่วนน้อย ขณะที่ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) ทำงานภาคเกษตรกรรมและการประมง นอกจากนี้ผู้ชายพิการมักได้งานทำมากกว่าผู้หญิงพิการ ในอัตราส่วนร้อยละ 43 และ 28 ตามลำดับ (ผู้ประสานงานประจำอนุภูมิภาคโครงการความพิการ ILO และโครงการความร่วมมือเพื่อให้ความช่วยเหลือแห่งไอร์แลนด์ โครงการ PEPDEP ประเทศไทย. 2550: 1) จะเห็นได้ว่าโอกาสของผู้พิการมีความไม่เสมอภาคกัน ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ทั้งนี้การรณรงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ เนื่องจากคนพิการบางกลุ่มในสังคมที่ขาดโอกาสในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เช่น บริการจดทะเบียนคนพิการ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่สำคัญได้ เช่น การบริการด้านการศึกษา การบริการด้านการแพทย์ การบริการด้านสังคมและการบริการด้านการส่งเสริมอาชีพ การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ด้านสิทธิของคนพิการทำได้หลายรูปแบบ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าสู่ระบบกระบวนการในการจดทะเบียนคนพิการมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งองค์กร

ต่างประเทศที่เข้ามามีส่วนในการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิคนพิการ และมีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวทางในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยถือให้วันที่ 3 ธันวาคมของทุกปี เป็นวันคนพิการสากลประเทศไทย โดยมีการร่างพระราชบัญญัติเพื่อคนพิการฉบับแรกในประเทศไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2519 และเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2534 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการขึ้น เพราะคนพิการก็เป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เนื่องจากสภาพของความพิการเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมจึงสมควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสในด้านต่างๆ อย่างเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปและสมควรให้คนพิการได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยวิธีทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาและขจัดอุปสรรคต่างๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนพิการ รวมทั้งให้สังคมมีส่วนร่วมในการเกื้อกูลและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้วย (สาวิตรี รัตนชูโชติ. 2552: 3)

ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นอีกตำบลหนึ่งที่อยู่ในเขตภาคเหนือที่ถูกสำรวจว่าเป็นภาคที่มีจำนวนผู้พิการมากในประเทศไทย จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเฉพาะตำบลแม่ไร่นี้มีผู้พิการอยู่เป็นจำนวนมากคือ จำนวนทั้งหมด 91 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2553) (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่. 2553: 7) และยังไม่รวมข้อมูลผู้พิการอื่นๆ ที่ยังไม่ได้จดทะเบียนผู้พิการ หลังวันที่ได้รับข้อมูล เพราะการจดทะเบียนคนพิการถือเป็นโอกาสอีกขั้นหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ สิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการ รวมถึงโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมและการพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพตามความสามารถและความเหมาะสมของความพิการ แต่การเข้าถึงหรือการใช้สิทธิประโยชน์และบริการต่างๆ ของคนพิการก็ยังเป็นอุปสรรคและปัญหาในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากคนพิการไม่ทราบว่าสิทธิของตนเองที่พึงได้มีอะไรบ้าง รวมไปถึงกระบวนการและขั้นตอนของการใช้สิทธิและสิทธิบางอย่างก็อยู่ภายใต้การวินิจฉัยของหน่วยงานที่ให้บริการ เช่น คนพิการต้องได้รับการวินิจฉัยถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของแพทย์ก่อนที่จะดำเนินการขอรับบริการด้านกายอุปกรณ์ จึงจะสามารถขอใช้กายอุปกรณ์นั้นได้ตามสิทธิทางการแพทย์ เป็นต้น และอุปสรรคทางกายภาพที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและตัวคนพิการเอง ซึ่งสภาพแวดล้อมบางอย่างก็เป็นอุปสรรคขัดขวาง

ไม่ให้คนพิการเข้าไปถึงหรือเข้าไปใช้บริการตามสิทธิได้โดยสะดวก เช่น คนพิการทางด้านร่างกายที่ใช้รถเข็นสำหรับคนพิการจะมีปัญหาในการใช้บริการสาธารณะ กล่าวคืออุปสรรคที่ผู้พิการทางด้านร่างกายประสบ เช่น ตึกหรืออาคารสำนักงานของหน่วยงานภาครัฐบางแห่งมักจะมีบันไดที่ปราศจากทางลาด ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าไปใช้บริการหรือเกิดความลำบากในการเข้าไปใช้สิทธิหรือติดต่องานได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากเหตุผลและปัญหาหลายประการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และจากกระบวนการช่วยเหลือและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการจากทางภาครัฐนั้น ในบางครั้ง ความช่วยเหลือของรัฐบาลอาจมีไม่ทั่วถึงหรือครอบคลุมกับความต้องการทั้งหมดในหลายๆ พื้นที่ ท้องถิ่นต่างๆ หรือภาคส่วน

เนื่องจากรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 28 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงมาตรา 30 ที่บัญญัติเกี่ยวกับความเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้และมาตรา 54 ที่บัญญัติว่าบุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ด้วยมาตรา 28, 30 และ 54 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รวมทั้งปัญหาต่างๆ

เหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการมีสิทธิ โอกาสและสวัสดิการในการดำเนินชีวิตที่ผู้พิการได้รับจากคนในสังคมว่าเป็นอย่างไร ผู้พิการได้รับความช่วยเหลือฟื้นฟูอย่างทั่วถึงหรือไม่ หรือแม้แต่ว่าการที่ผู้พิการไม่ถูกปฏิเสธในการรับเข้าทำงาน การทบทวนแนวทางและปรับปรุงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

เพื่อสามารถมองเห็นปัญหาและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่เราทุกคนหรือแม้แต่รัฐบาลสามารถนำมาพัฒนาและแก้ไขให้ตรงประเด็น เพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศให้เจริญยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในการเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคน ที่อยู่ร่วมกันในสังคมนั่นหมายถึง สังคมควรทำความเข้าใจและให้โอกาสแก่ผู้พิการที่มีความเสมอภาคเช่นกันและเปลี่ยนจากความคิดที่ว่า เป็นภาระของสังคมมาเป็นพลังสนับสนุนอันสำคัญ เพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปและเท่าเทียมกับประเทศอื่นๆ ได้

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้พิการเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความสำคัญของแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ

★ ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการได้รับสิทธิและสวัสดิการของผู้พิการ

3. ทำให้ทราบถึงการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ

★ ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "สิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย" ซึ่งมีขอบเขตของการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื่องจากคนพิการทั้งที่จดทะเบียนคนพิการแล้วและยังไม่ได้จดทะเบียนคนพิการ โดยเฉพาะคนพิการที่อยู่ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ บริการและไม่สามารถรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่ตนจะได้รับอย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งยังทำให้คนพิการขาดโอกาสที่จะพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพไปอย่างน่าเสียดาย เพราะฉะนั้นผู้ศึกษาจึงจะศึกษาเรื่อง สิทธิสวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/std210550/14/5.pdf. 2552) มาประกอบในการศึกษา เนื้อหาต่างๆ ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวไว้ว่า คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้คนพิการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษในการได้รับการศึกษา โดยกำหนดคนที่มีความต้องการพิเศษไว้ 9 ประเภท คือ ศึกษาสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน คือ

1. ด้านเบี้ยความพิการ
2. ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้
3. แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์
4. ด้านการศึกษา
5. ด้านบริการจ้างงานคนพิการ
6. ด้านบริการล่ามภาษามือ
7. ด้านบริการสวัสดิการสังคม
8. ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก
9. ด้านบริการเงินกู้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

ผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 91 คน ในปี พ.ศ. 2553 เจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 27 คน ในปี พ.ศ. 2553

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ของตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม-5 เมษายน 2554

* วิธีดำเนินการ

การศึกษาในครั้งนี้ ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายและเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเชิงสำรวจและศึกษาเชิงเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบในส่วนของเพศของผู้พิการที่อยู่ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตามหัวข้อต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. ผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 91 คน ในปี พ.ศ. 2553 (รวมกับประชากรที่พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้และใช้บิดา มารดาหรือญาติพี่น้อง ผู้ดูแลสื่อความหมายแทน)

2. เจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 27 คน ในปี พ.ศ. 2553 (เฉพาะที่เป็นหัวหน้าดูแลสิทธิและสวัสดิการโดยตรงเท่านั้น)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทของความพิการ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสิทธิ โอกาสและสวัสดิการในการดำเนินชีวิตที่ผู้พิการได้รับจากคนในสังคม ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเบี้ยความพิการ
2. ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้
3. แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์
4. ด้านบริการจัดการศึกษา
5. ด้านบริการจ้างงานคนพิการ
6. ด้านบริการล่ามภาษามือ
7. ด้านบริการสวัสดิการสังคม
8. ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก
9. ด้านบริการเงินกู้

เครื่องมือที่สร้างเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert โดยได้กำหนดให้เป็นความคิดเห็นของผู้พิการ ที่มี 5 ระดับตามเกณฑ์ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550: 77) ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการได้รับสิทธิและสวัสดิการของผู้พิการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน

ชุดที่ 2 สำหรับเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประเภทของการให้บริการ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ (Check-List)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการที่ผู้พิการเข้ามาใช้สิทธิและสวัสดิการของผู้พิการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการให้บริการแก่ผู้พิการ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในเรื่องของการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ว่าเป็นอย่างไร ในด้านต่างๆ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด

2. ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยนำวัตถุประสงค์ของการศึกษามาวิเคราะห์ พร้อมทั้งกำหนดเนื้อหาคำถามที่จะให้ตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูล

3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามขอบเขต กรอบแนวคิดของเนื้อหา โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงตามคำแนะนำ

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ไปเสนอให้แก่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้และให้คำแนะนำ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และค่า IOC (Index of Consistency) ซึ่งได้ค่าลงกว่า 0.50 แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

6. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขไปทดลองใช้ (Try-Out) โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมทั้งหมด 9 คน ในปี พ.ศ. 2553 ในจำนวนทั้งหมด 9 ชุด และเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 3 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 3 คน ในปี พ.ศ. 2553 (เฉพาะที่เป็นหัวหน้าดูแลสิทธิและสวัสดิการโดยตรงเท่านั้น) ในจำนวนทั้งหมด 3 ชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficients) ซึ่งผลปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ระดับ 0.83

7. ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการทดสอบเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทั้งหมด 91 ฉบับ ที่เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้พิการ ในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน โดยขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายของผู้ที่ขอทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาและประเด็นคำถามเพื่อให้มีความเข้าใจ สามารถชี้แจงแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทั้งหมด 27 ฉบับ ที่เป็นแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน โดยขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายของผู้ที่ขอทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาและประเด็นคำถามเพื่อให้มีความเข้าใจ สามารถชี้แจงแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้วิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการสรุปคุณสมบัติของข้อมูลและนำเสนอข้อมูลกับแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอเป็นรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเบี้ยความพิการ
2. ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้
3. แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์
4. ด้านบริการจัดการศึกษา
5. ด้านบริการจ้างงานคนพิการ
6. ด้านบริการล่ามภาษามือ
7. ด้านบริการสวัสดิการสังคม
8. ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก
9. ด้านบริการเงินกู้

ภาพจาก: http://radio.prd.go.th/ubonratchathani/images/article/news1322/n20110517185845_26240.jpg

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:σ) และใช้เกณฑ์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย โดยการจัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาข้อความแบบ Likert Scale ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับคะแนนและระดับค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยการให้ความเห็นด้วย เพื่อวิเคราะห์ผล แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550: 77)

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบ ที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยใช้วิธีในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย

ชุดที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอเป็นรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการที่ผู้พิการเข้ามาใช้สิทธิและสวัสดิการของผู้พิการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการให้บริการแก่ผู้พิการ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในเรื่องของการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ว่าเป็นอย่างไร ในด้านต่างๆ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน

★ สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้พิการในพื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 91 คน ในปี

พ.ศ. 2553 (รวมกับประชากรที่พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้และใช้บิดา มารดาหรือญาติพี่น้อง ผู้ดูแลสื่อความหมายแทน) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นผู้พิการ ได้แก่ เพศชาย มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มากที่สุด ประเภทของความพิการส่วนใหญ่ จะเป็นผู้พิการทางร่างกายหรือสุขภาพและคนออทิสติก ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ด้านเบี้ยความพิการ ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์ ด้านบริการจัดการศึกษา ด้านบริการจ้างงานคนพิการ ด้านบริการล่ามภาษามือ ด้านบริการสวัสดิการสังคม ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบริการเงินกู้

โดยภาพรวมทั้งหมดในแต่ละด้าน อยู่ในระดับความเห็นด้วยปานกลาง มีข้อค้นพบ ดังนี้ แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและด้านการบริการทางการแพทย์ อยู่ในระดับความเห็นด้วยมากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านบริการจัดการศึกษาและด้านบริการสวัสดิการสังคม ตามลำดับ ส่วนด้านบริการเงินกู้ มีระดับความเห็นด้วยน้อยกว่าระดับอื่น

ส่วนในเรื่องของสิทธิ สวัสดิการและการได้รับการยอมรับของผู้พิการในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในงานด้านต่างๆ แต่ละด้านมีข้อค้นพบ ดังนี้

ด้านเบี้ยความพิการ พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้ความรู้และความช่วยเหลือในการอธิบายถึงสวัสดิการเบี้ยความพิการได้เป็นอย่างดี รองลงมา ได้แก่ การที่จดทะเบียนผู้พิการแล้ว มีสิทธิได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการเดือนละ 500 บาท/เดือนและได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการเดือนละ 500 บาท ในทุกๆ เดือน และตรงต่อเวลา สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ จำนวนสวัสดิการเบี้ยความพิการเป็นจำนวนที่พอเหมาะต่อความต้องการของผู้พิการ

ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยปานกลาง โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการคนพิการและผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้คนละ 60,000 บาท

ตั้งแต่รายได้ของปี พ.ศ. 2552 รองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้ความรู้และความช่วยเหลือในการอธิบายถึงการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีได้เป็นอย่างดีและการได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการดำเนินการขอลดหย่อนภาษีได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการการดำเนินการลดหย่อนภาษี ท่านสามารถขอกระทำได้เลยและขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อน

แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์ พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยมากที่สุด โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการ ท่านได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานโรงพยาบาลรัฐที่รับรองความพิการให้ท่านอย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย รองลงมา ได้แก่ ท่านได้รับบริการทางการแพทย์ตามที่ต้องการอย่างครบถ้วน และท่านได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างเพียงพอ ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการ ท่านได้รับบริการทางการแพทย์ เช่น เครื่องช่วยความพิการด้วยอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับท่าน

ด้านบริการจัดการศึกษา พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยมากที่สุด โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการ การได้รับคำแนะนำในการใช้บริการทางการศึกษาได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่ายและเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ผู้พิการที่จดทะเบียนแล้ว สามารถเข้ารับบริการฝึกอาชีพในสถานฝึกอาชีพเฉพาะสำหรับคนพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการมีสิทธิเข้าเรียนร่วมกับบุคคลอื่นในสถานศึกษาได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษาของรัฐ ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการ สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้พิการได้เหมาะสมและเพียงพอ

ด้านบริการจ้างงานคนพิการ พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยปานกลาง โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการ การได้รับคำแนะนำด้านการประกอบอาชีพที่น่าสนใจและเหมาะสมกับท่าน รองลงมา ได้แก่ การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานประกอบการที่ท่านทำงานได้อย่างครบถ้วน และสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐให้การต้อนรับท่านเข้าทำงานตามความเหมาะสม ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการ การได้รับอัตราค่าจ้างทำงานในสถานประกอบการเท่าเทียมกับคนปกติ

ด้านบริการล่ามภาษามือ พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยปานกลาง โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการ การได้รับ

การบริการล่ามภาษามือได้ตรงต่อเวลาหรือทันท่วงทีที่ท่านต้องการ รองลงมา ได้แก่ ผู้ที่ให้บริการล่ามภาษามือ ได้มีการแปลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านบริการล่ามภาษามือมีความเพียงพอต่อจำนวนผู้พิการที่ต้องการความช่วยเหลือ ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการการได้รับการบริการหรือได้รับสิทธิขอบริการล่ามภาษามือได้ตรงตามความต้องการ

ด้านบริการสวัสดิการสังคม พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการ การสามารถขอรับความช่วยเหลือจากสมาคมหรือมูลนิธิได้ตลอดเวลา รองลงมาได้แก่ การได้รับบริการสาธารณะในการใช้บริการขนส่งสาธารณะ เช่น รถเมล์ รถไฟ รถไฟฟ้า เรือโดยสาร ในการเดินทางในชีวิตประจำวันได้และการได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น การได้รับเบี้ยยังชีพ เงินสงเคราะห์ครอบครัวได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการ การได้รับบริการหรือได้รับสิทธิตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท่านอย่างครบถ้วน

ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยปานกลาง โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ รายการ การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพจากชุมชนที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านคนพิการจากการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต เอกสาร วารสาร ได้เป็นอย่างดี และ รถยนต์ประจำทางและรถไฟมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่ท่านเป็นอย่างดี ตามลำดับ สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รายการ การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพจากหน่วยงานภาครัฐที่ท่านไปติดต่อที่เหมาะสมกับท่านในประเภทต่างๆ เช่น ทางลาด ราวบันได ที่จอดรถสำหรับคนพิการ

ด้านบริการเงินกู้ พบว่า โดยทั้งหมดอยู่ในระดับความเห็นด้วยน้อย โดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่รายการ การมีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ เพื่อนำไปเป็นทุนประกอบอาชีพตามความต้องการและเหมาะสมและท่านสามารถขอกู้ยืมเงินเพื่อการประกอบอาชีพได้จากสมาคมต่างๆ รองลงมา ได้แก่ การได้รับข่าวสาร คำแนะนำหรือความรู้เกี่ยวกับการบริการเงินกู้ได้อย่างกว้างขวางและทันท่วงทีและการได้รับการต้อนรับและความช่วยเหลือในการให้บริการกู้ยืมจากเจ้าหน้าที่จากสมาคมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้พิการ โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน มีข้อค้นพบ ดังนี้

ด้านเบี้ยความพิการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มเบี้ยความพิการขึ้นอีกและให้เหมาะสม เพราะได้คนละ 500 บาท/เดือน ถือเป็นค่าใช้จ่ายที่น้อยมาก รองลงมา ได้แก่ ควรมีเบี้ยที่ช่วยเหลือทางครอบครัวด้วย เช่น ผู้พิการที่เป็นหัวหน้าครอบครัวและต้องดูแลจุนเจือทางครอบครัวด้วยและควรอธิบายขั้นตอนในการรับสิทธิของเบี้ยความพิการแก่ผู้ที่ได้รับการจดทะเบียนให้กระจ่างและเข้าใจ ตามลำดับ

ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรยกเว้นภาษีเงินได้กับผู้พิการ แต่ควรหักภาษีกับผู้ที่แข็งแรงและสามารถทำงานได้เต็มที่โดยปกติ รองลงมา ได้แก่ ควรมีการอธิบายเกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้กระจ่างกับผู้พิการเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดพลาดได้และควรจัดหาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการต่างๆ เข้ามาตรวจสอบ ดูแลในการทำความเข้าใจและเตรียมพร้อมถึงการลดหย่อนภาษีเงินได้เมื่อถึงเวลา ตามลำดับ

แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและด้านการบริการทางการแพทย์ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมทางด้านการให้บริการทางการแพทย์ ในเรื่องของเครื่องมือที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้พิการในแต่ละประเภท รองลงมา ได้แก่ ควรเพิ่มบุคลากรทางการแพทย์ เพราะมีไม่เพียงพอต่อความต้องการเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินและควรให้ความรู้อย่างเพียงพอแก่ผู้พิการในการเข้ารับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามลำดับ

ด้านบริการจัดการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับการศึกษามากเท่าที่จะทำได้ รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนช่วยเหลือเงินทุนในการศึกษาแก่ผู้พิการ โดยเฉพาะในสถานศึกษาของภาคเอกชนด้วยและควรสนับสนุนให้มีสถานฝึกอาชีพเฉพาะสำหรับคนพิการเพิ่มมากขึ้นและไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ตามลำดับ

ด้านบริการจ้างงานคนพิการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีงานรับรองเท่าที่ผู้พิการสามารถทำได้เมื่อจบการศึกษา เพื่อจะได้เป็นกำลังใจในการดำรงชีวิต รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการทั่วไป ในการรับผู้พิการเข้าทำงานตามความเหมาะสมและควรสนับสนุนเพิ่มเติมในการให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้พิการ ตามลำดับ

ด้านบริการล่ามภาษามือ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนให้มีล่ามภาษามือเพียงพอต่อความต้องการแก่ผู้พิการ รองลงมา ได้แก่ ควรจัดหาล่ามภาษามือไว้ตลอดเวลา เมื่อฉุกเฉินก็สามารถให้บริการแก่ผู้พิการอย่างตรงต่อเวลาและทันท่วงที และควรสนับสนุนให้มีโรงเรียนสอนแก่ผู้ที่สนใจเป็นล่ามภาษามือเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองแก่ความต้องการของผู้พิการได้อย่างทั่วถึง ตามลำดับ

ด้านบริการสวัสดิการสังคม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรศึกษาความต้องการของผู้พิการอย่างละเอียด เกี่ยวกับปัญหาที่ควรแก้และควรเพิ่มเติมในส่วนของสวัสดิการสังคม ว่าควรเพิ่มเติมอะไรได้บ้างอีก รองลงมา ได้แก่ ควรได้รับสิทธิฟรีกับการบริการขนส่งสาธารณะ เช่น รถไฟฟ้าหรือรถเมล์ ในการเดินทางในชีวิตประจำวันและควรให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่สมาคมหรือมูลนิธิ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการ ไม่ว่าจะเป็นสมาคมหรือมูลนิธิของเอกชนก็ตาม ตามลำดับ

ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก ทางกายภาพจากชุมชนที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพจากหน่วยงานภาครัฐในประเภทต่างๆ เช่น ที่จอดรถคนพิการหรือทางลาดและควรสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐจัดสิ่งอำนวยสะดวกแก่ผู้พิการ เมื่อต้องการมาติดต่อกับหน่วยงาน เช่น รถรับส่งฟรี ตามลำดับ

ด้านบริการเงินกู้ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรลดดอกเบี้ยในการกู้เงินเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพแก่ผู้พิการ รองลงมา ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนเงินที่กำหนดในการขอสิทธิกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ เพื่อนำไปเป็นทุนประกอบอาชีพตามความต้องการและเหมาะสม และควรสนับสนุนแก่สมาคมต่างๆ ในการต้อนรับและช่วยเหลือผู้พิการในการบริการกู้ยืม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 27 คน ในปี พ.ศ. 2553 (เฉพาะ

ที่เป็นหัวหน้าดูแลสิทธิและสวัสดิการโดยตรงเท่านั้น) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้แก่ เพศชาย ส่วนมากมีตำแหน่งอื่นๆ คือ นักพัฒนาชุมชน ปลัด ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเภทของการให้บริการ พบว่า ประเภทของการให้บริการด้านบริการสวัสดิการสังคมและด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวกมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทด้านเบี้ยความพิการ ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ ด้านแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและการบริการทางการแพทย์ ด้านบริการจัดการศึกษา ด้านบริการจ้างงานคนพิการ ด้านบริการล่ามภาษามือและด้านบริการเงินกู้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของเจ้าหน้าที่ดูแลสิทธิและสวัสดิการ ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายในด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน มีข้อค้นพบดังนี้

ด้านเบี้ยความพิการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มจำนวนเงินที่ผู้พิการได้ต่อเดือน เพราะ 500 บาท/เดือน ถือว่าเป็นจำนวนเงินที่น้อยและไม่พอต่อการครองชีพ รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจำนวนของผู้พิการในแต่ละชุมชนให้ทั่ว เพื่อให้ทุกคนได้รับการจดทะเบียนและมีสิทธิได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการเท่าเทียมกันและควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ช่วยกันตรวจสอบถึงผู้พิการที่จดทะเบียนแล้วและใครยังไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการเบี้ยความพิการหรือใครยังไม่ทราบว่าตนเองควรได้รับสิทธินี้บ้าง ตามลำดับ

ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้สิทธิแก่ผู้พิการในการยกเว้นภาษีเงินได้ในทุกกรณี โดยพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรจัดอบรม สนับสนุนให้แก่เจ้าหน้าที่เพิ่มเติม ในการช่วยเหลือให้ความรู้แก่ผู้พิการในการอธิบายถึงการลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษี และควรจัดอุปกรณ์เพิ่มเติมต่างๆ ให้แก่ผู้พิการในการดำเนินการขอลดหย่อนภาษีหรือให้เจ้าหน้าที่นำอุปกรณ์ไปให้แก่ผู้พิการตามที่พักอาศัย ตามลำดับ

แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและด้านการบริการทางการแพทย์ พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มเติมอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้พิการอย่างเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา ได้แก่ ควรเพิ่มเติมบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้พิการเวลาฉุกเฉินหรือต้องการ โดยเฉพาะนอกเวลา

ราชการหรือวันหยุด และควรให้การอบรม สนับสนุนบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐในการแนะนำข้อมูลต่างๆ ให้แก่ผู้พิการอย่างชัดเจนและเข้าใจ ตามลำดับ

ด้านบริการจัดการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้การสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างมากที่สุด ในการให้ผู้พิการได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในด้านอาชีพ เพื่อว่าเมื่อเรียนจบแล้ว ผู้พิการสามารถประกอบอาชีพได้และไม่เป็นภาระต่อสังคม รองลงมา ได้แก่ ควรให้สิทธิแก่ผู้พิการในการเข้ารับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ แม้แต่ในสถานศึกษาของเอกชนและควรสนับสนุนองค์กรหรือสมาคมต่างๆ ในการก่อสร้างโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เฉพาะแก่ผู้พิการให้เพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ

ด้านบริการจ้างงานคนพิการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับทางสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐในการต้อนรับผู้พิการเข้าทำงานตามความเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับสถานประกอบการที่รับผู้พิการเข้าทำงาน ในการหาสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างครบถ้วนและควรสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับสถานประกอบการในการฝึกอบรมหรือสัมมนา เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และความก้าวหน้าแก่ผู้พิการ ตามลำดับ

ด้านบริการล่ามภาษามือ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดล่ามภาษามือเพิ่มเติมและเหมาะกับจำนวนความต้องการของผู้พิการที่ต้องการความช่วยเหลือ รองลงมา ได้แก่ ควรจัดล่ามภาษามือและเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นวันหยุดหรือเวลานอกราชการก็ตามและควรสนับสนุนให้ผู้ที่เป็นล่ามภาษามือ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้พิการเพื่อเป็นการทำความเข้าใจในความต้องการของผู้พิการได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ

ด้านบริการสวัสดิการสังคม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคมให้มากพอต่อความต้องการของผู้พิการ รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เข้าไปสอบถามความรู้สึกต่างๆ ของผู้พิการในการได้รับสิทธิด้านบริการสวัสดิการสังคมและควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบการได้รับสิทธิในการบริการสวัสดิการสังคมของผู้พิการว่าได้รับตามความเหมาะสมหรือไม่ ตามลำดับ

ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่ผู้พิการจากการประชาสัมพันธ์ เช่น เสียงตามสาย เอกสารและวิทยุ เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนเพิ่มเติมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพให้แก่ผู้พิการในชุมชนให้เพียงพอและเหมาะสม

และควรสนับสนุนให้มีรถประจำทางในชุมชนต่างๆ เพิ่มอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ ตามลำดับ

ด้านบริการเงินกู้ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมในเรื่องของงบประมาณในการให้ผู้พิการได้กู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพตามความต้องการและเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรอบรมและสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการบริการเงินกู้ได้อย่างกว้างขวางแก่ผู้พิการและควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมแก่องค์กรหรือสมาคมต่างๆ ในการต้อนรับและให้ความช่วยเหลือในการบริการกู้ยืมของผู้พิการ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในเรื่องของการบริหารงานว่าเป็นอย่างไรในการให้บริการผู้พิการในการรับสิทธิและสวัสดิการของผู้พิการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ ในตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน มีข้อค้นพบดังนี้

ด้านเบี้ยความพิการ พบว่า ส่วนใหญ่ควรเพิ่มจำนวนเงินที่ผู้พิการได้ต่อเดือนเพราะ 500 บาท/เดือน ถือว่าเป็นจำนวนเงินที่น้อยและไม่พอต่อการครองชีพ รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจำนวนของผู้พิการในแต่ละชุมชนให้ทั่วเพื่อให้ทุกคนได้รับการจดทะเบียนและมีสิทธิได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการเท่าเทียมกันและควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ช่วยกันตรวจสอบถึงผู้พิการที่จดทะเบียนแล้วและใครยังไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการเบี้ยความพิการหรือใครยังไม่ทราบว่าตนเองควรได้รับสิทธินี้บ้าง ตามลำดับ

ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้สิทธิแก่ผู้พิการในการยกเว้นภาษีเงินได้ในทุกกรณี โดยพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรจัดอบรม สนับสนุนให้แก่เจ้าหน้าที่เพิ่มเติม ในการช่วยเหลือให้ความรู้แก่ผู้พิการในการอธิบายถึงการลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษีและควรจัดอุปกรณ์เพิ่มเติมต่างๆ ให้แก่ผู้พิการในการดำเนินการขอลดหย่อนภาษีหรือให้เจ้าหน้าที่นำอุปกรณ์ไปให้แก่ผู้พิการตามที่พักอาศัย ตามลำดับ

แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานและด้านการบริการทางการแพทย์ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเพิ่มเติมอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้พิการอย่างเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา ได้แก่ ควรเพิ่มเติมบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้พิการเวลาฉุกเฉินหรือต้องการโดยเฉพาะนอกเวลาราชการหรือวันหยุดและควรให้การอบรม สนับสนุนบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐ ในการ

แนะนำข้อมูลต่างๆ ให้แก่ผู้พิการอย่างชัดเจนและเข้าใจ ตามลำดับ

ด้านบริการจัดการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้การสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างมากที่สุดในการให้ผู้พิการได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในด้านอาชีพเพื่อว่าเมื่อเรียนจบแล้ว ผู้พิการสามารถประกอบอาชีพได้และไม่เป็นภาระต่อสังคม รองลงมา ได้แก่ ควรให้สิทธิแก่ผู้พิการในการเข้ารับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ แม้แต่ในสถานศึกษาของเอกชนและควรสนับสนุนองค์กรหรือสมาคมต่างๆ ในการก่อสร้างโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เฉพาะแก่ผู้พิการให้เพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ

ด้านบริการจ้างงานคนพิการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับทางสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐในการต้อนรับผู้พิการเข้าทำงานตามความเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับสถานประกอบการที่รับผู้พิการเข้าทำงาน ในการหาสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างครบถ้วนและควรสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับสถานประกอบการในการฝึกอบรมหรือสัมมนา เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และความก้าวหน้าแก่ผู้พิการ ตามลำดับ

ด้านบริการล่ามภาษามือ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดล่ามภาษามือเพิ่มเติมและเหมาะกับจำนวนความต้องการของผู้พิการที่ต้องการความช่วยเหลือ รองลงมา ได้แก่ ควรจัดล่ามภาษามือและเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นวันหยุดหรือเวลานอกราชการก็ตามและควรสนับสนุนให้ผู้ที่เป็นล่ามภาษามือ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้พิการเพื่อเป็นการทำความเข้าใจในความต้องการของผู้พิการได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ

ด้านบริการสวัสดิการสังคม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคม ให้มากพอต่อความต้องการของผู้พิการ รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เข้าไปสอบถามความรู้สึกต่างๆ ของผู้พิการในการได้รับสิทธิด้านบริการสวัสดิการสังคม และควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบการได้รับสิทธิในการบริการสวัสดิการสังคมของผู้พิการว่า ได้รับตามความเหมาะสมหรือไม่ ตามลำดับ

ด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่ผู้พิการจากการประชาสัมพันธ์ เช่น เสียงตามสาย เอกสารและวิทยุ เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ ควรสนับสนุนเพิ่มเติมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพให้แก่ผู้พิการในชุมชนให้เพียงพอและเหมาะสมและควรสนับสนุนให้มีรถประจำทางในชุมชนต่างๆ เพิ่มอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ ตามลำดับ

ด้านบริการเงินกู้ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนเพิ่มเติมในเรื่องของงบประมาณในการให้ผู้พิการได้กู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพตามความต้องการและเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ควรอบรมและสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการบริการเงินกู้ได้อย่างกว้างขวางแก่ผู้พิการและควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมแก่องค์กรหรือสมาคมต่างๆ ในการต้อนรับและให้ความช่วยเหลือในการบริการกู้ยืมของผู้พิการ ตามลำดับ

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐด้านการศึกษาให้มากกว่าเดิม โดยการสร้างโรงเรียนในสายอาชีพให้แก่ผู้พิการ สร้างศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานคนพิการหรือโรงเรียนสำหรับผู้พิการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะ เพราะการช่วยเหลือในด้านการศึกษาเหล่านี้ทำให้ผู้พิการจบการศึกษาแล้ว สามารถนำความรู้ที่เรียนมาประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระต่อสังคมและมีความพร้อมในการออกสู่สังคมอย่างเท่าเทียมกัน

2. ควรมีการสนับสนุนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบประสานงาน ขอความร่วมมือกับสถานประกอบการต่างๆ ให้มีความเข้าใจในข้อจำกัดทางสรีระของกลุ่มลูกจ้างที่เป็นผู้พิการ โดยการมุ่งเน้นในเรื่องของการดูแล เอาใจใส่และให้คำปรึกษาแนะนำในการทำงาน ซึ่งจะทำให้ลูกจ้างกลุ่มคนพิการมีสัมพันธภาพที่ดีกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้ผู้พิการที่เป็นลูกจ้างเหล่านี้สามารถปรับตัวในการทำงานได้ดี

3. บทบาทภาครัฐเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยรัฐควรให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือดูแลเกี่ยวกับผู้พิการในแต่ละหมู่บ้าน ช่วยกันค้นหาผู้พิการในพื้นที่ที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้ผู้พิการทั้งหมดที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนสามารถรับการตรวจรับรองและได้รับบัตรประจำตัวผู้พิการทุกประเภทเพื่อไปรับสิทธิต่างๆ ได้ และสามารถเข้ารับบริการฟื้นฟูทางการแพทย์ เช่น ควรจัดให้มีอุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการ อุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมทั้งการได้รับอุปกรณ์เทียมแขนเทียม ควรมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการใช้งาน ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด เพื่อแก้ไขความพิการได้ดังเช่นผู้พิการคนอื่นๆ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการให้สามารถสร้างคนพิการที่มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อช่วยเหลือผู้พิการให้มีรายได้เสริมเข้ามาอีกหนทางหนึ่งในการดำเนินชีวิตอย่างปกติ ที่นอกเหนือจากการรับเบี้ยความพิการในแต่ละเดือน คือ 500 บาทต่อเดือน

2. ควรมีการศึกษาด้านนโยบาย เพื่อกระตุ้นให้สังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนพิการให้มากยิ่งขึ้น โดยกระตุ้นให้นายจ้างเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนพิการด้วยการจ้างเข้าทำงาน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตหรือการทำงานสำหรับคนพิการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตและการทำงาน ทำให้กลุ่มลูกจ้างคนพิการมีรายได้และมีความพึงพอใจในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ดังคนปกติทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **บทที่ 3 การพัฒนาและสงเคราะห์ผู้พิการ.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1std210550/14/5.pdf. 2552.

กระทรวงสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. **บทบาทภาครัฐเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักฯ, 2554.

ผู้ประสานงานประจำอนุภูมิภาคโครงการความพิการ ILO และโครงการความร่วมมือเพื่อให้ความช่วยเหลือแห่งไอร์แลนด์ โครงการ PEPDEP ประเทศไทย. **การเข้าร่วมในสังคมของคนพิการในประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2550.

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. **แนวทางการปฏิบัติความเสมอภาคทางนิติบัญญัติ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ, 2549.

สาวิตรี รัตนชูโชติ. **การเข้าถึงสิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550.** ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2552.

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ไร่. **รายชื่อผู้พิการตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.** (แผ่นพับ). เชียงราย: องค์การฯ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย, 2553.

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม
บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Guidelines for the Development of Wiang Nong Lom Wetland of Ban Pasak Luang, South Janjawa Subdistrict, Maechan District, Chiangrai Province

นายทนงศักดิ์ ทองแสน[1]

ภาพจาก: http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/184/39184/images/disaster/yonok4.JPG

* บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาให้พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามความคิดเห็นของผู้นำกับประชาชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีสถิติที่เกี่ยวข้อง คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยต้องการให้พัฒนาในทุกด้านในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน คือ ปรับภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น ด้านการจัดการของประชาชน คือ เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนใกล้เคียง ด้านกิจกรรมและกระบวนการของประชาชน คือ จัดตั้งศูนย์แสดงวิถีชีวิตคนในท้องที่ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนของประชาชน คือ ให้คนในชุมชนมีบทบาทดูแลและรักษาให้มากขึ้น

★ Abstract

With an aim to develop an eco-tourism site, the objectives of this study were to study the guidelines for the development and to compare the guidelines from the villagers and the community leaders with regard to the development of Wiang Nong Lom Wetland as an eco-tourism site. The questionnaire was employed as means to collect the data. The data was analyzed using frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test.

The findings revealed that the participants paid attention at the high level towards all aspects of the guidelines for the development of Wiang Nong Lom Wetland as an eco-tourism site. Regarding the basic infrastructure, landscape development was needed but should adhere to local people way of life. For the management, participation of the people, within and surrounding wetland areas, was required in the process of the site development. Concerning the activities and procedure, establishment of local way of life exhibition center was proposed. With regard to the participation, the people and community should take the role in the overseeing and maintenance of the wetland eco-tourism site.

★ บทนำ

พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland) หมายถึง ลักษณะทางภูมิประเทศที่มีรูปแบบเป็นพื้นที่ลุ่ม พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ พื้นที่ฉ่ำน้ำ มีน้ำท่วม มีน้ำขัง พื้นที่พรุ พื้นที่แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขังหรือท่วมอยู่ถาวรและชั่วครั้งชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อยและน้ำเค็ม รวมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ของทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุดมีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร คุณประโยชน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ คือ การเป็นแหล่งน้ำ แหล่งเก็บกักน้ำฝนและน้ำท่า เป็นแหล่งทรัพยากรและผลผลิตธรรมชาติที่มนุษย์สามารถเข้าไปเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์ได้และมีความสำคัญต่อการคมนาคมในท้องถิ่น รวมถึงการเป็นแหล่งรวมสายพันธุ์พืชและสัตว์ อันมีความสำคัญทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งของผู้ผลิตที่สำคัญในห่วงโซ่อาหาร นอกจากนี้บางแห่งยังมีความสำคัญด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นและเป็นแหล่งศึกษาวิจัยทางธรรมชาติวิทยาอีกด้วย พื้นที่ชุ่มน้ำยังมีความสำคัญในการทำหน้าที่อุ้มซับพลังอันรุนแรงของลมและคลื่นได้ พื้นที่ชุ่มน้ำ คือ ตัวปกป้องแผ่นดินที่เชื่อมต่อจากพายุ น้ำท่วมและความเสียหายจากการกระแทกของคลื่น ต้นไม้ในพื้นที่ชุ่มน้ำช่วยกรองมลพิษและสิ่งสกปรกที่มากับน้ำ ที่ลุ่มชื้นแฉะน้ำจืดส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณที่ราบน้ำท่วมของแม่น้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ระหว่างบริเวณน้ำขึ้นน้ำลงเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดที่แสดงให้เห็นการแพร่กระจาย (Invasion) การปรับตัว (Modification) และการทดแทน (Succession) ของพืชพรรณในพื้นที่ กระบวนการแพร่กระจายและการทดแทน ได้แก่ การเจริญงอกงามของหญ้าทะเล พืชเหล่านี้ช่วยดักตะกอนและเพิ่มอัตราการตกตะกอนที่ถูกจับไว้จะเพิ่มกลายเป็นที่เลนราบ สิ่งมีชีวิตในเลนเริ่มตั้งตัวและกระตุ้นให้เกิดสิ่งมีชีวิตรูปแบบอื่นมากขึ้น

พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น อยู่ในปริมณฑลของพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย จังหวัดเชียงราย ตามทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (List of Wetland of International Importance) ตั้งอยู่ที่เขตติดต่อระหว่างตำบลโยนก อำเภอเชียงแสนกับตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จากหลักฐานที่ได้จากการสำรวจ สันนิษฐานว่าอยู่ระหว่างยุคหินใหม่ ถึงไม่เกินพุทธศตวรรษที่ 19 ตำนานและพงศาวดารหลายเล่มกล่าวตรงกันว่า เจ้าชายสิงหนวัติ พาผู้คนมาหาที่ตั้งเมืองพอมาถึงแม่น้ำโขงก็พบนาคจำแลงเป็นชายมาบอก

สถานที่สร้างเมือง จึงตั้งเมืองโยนกนาคพันสิงหนวัติ โดยเอาชื่อองค์ผู้สร้างเมืองรวมกับชื่อนาค หรือโยนกนครหลวง (สุจิต เมืองสุข. http://www.sanamluang.bloggang.com. 2553)

ในส่วนของพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม มีลักษณะเป็นหนองน้ำและบริเวณที่ลุ่มต่ำรูปร่างยาวตามแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตกเฉียงใต้ ปิดล้อมด้วยเนินเขา ยกเว้นทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นที่ราบเปิดโล่งจนถึงแม่น้ำโขง บริเวณด้านทิศใต้ของอำเภอเชียงแสน น้ำในแอ่งระบายสู่น้ำกกทางทิศตะวันออกตามลำน้ำแม่ลัว แต่ในฤดูน้ำหลากน้ำจากแม่น้ำกกทางทิศตะวันออกตามลำน้ำแม่ลัวจะหลากท่วมเข้าไปในหนอง ทำให้เกิดบึงขนาดใหญ่ที่ชุมชนเรียกว่า "เวียงหนองหรือ เวียงหนองหล่ม" โดยพื้นที่เวียงหนองหล่มมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่เวียงหนองหล่มและสัตว์ต่างๆ มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในหนองน้ำ เช่น พันธุ์พืชที่ใช้เป็นอาหารและใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ สัตว์น้ำหลากหลายสายพันธุ์และนกหลายหลายชนิด ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีโบราณสถานและโบราณวัตถุต่างๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่อีกมากมาย อันก่อให้เกิดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งในเวียงหนองหล่มประกอบด้วยหนองน้ำน้อยใหญ่ที่สำคัญ เช่น หนองมโนราห์ หนองเขียว หนองผึ้ง หนองยาว หนองหลวง หนองบงคาย หนองน้ำร้อน หนองบัว เป็นต้น ซึ่งหนองน้ำเหล่านี้มีความสำคัญ คือ เป็นแหล่งอาหารและการใช้ประโยชน์ของคนและสัตว์ โดยเฉพาะชุมชนรอบพื้นที่ เพราะมีความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์แห่งหนึ่ง จนได้รับประกาศขึ้นบัญชีเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำโลก (Ramsar Site) (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. http://www.chiangrai.net. 2553)

พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มยังเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยเฉพาะนกหายาก มีหน่วยงานและกลุ่มองค์กรเอกชนได้ให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าว คือ ในปี พ.ศ. 2530 โรงเรียนจันจว้าวิทยาคม ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในบ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชาวนาขึ้นในโรงเรียน โดยรวบรวมโบราณวัตถุจากประชาชนในท้องถิ่นไว้จำนวนหนึ่ง ต่อมาได้เสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการก่อตั้งศูนย์จันจว้าศึกษาขึ้น โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยได้จัดทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นควบคู่กันไป ตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า

"พิพิธภัณฑ์พื้นถิ่นเวียงหนองหล่ม" ในปี พ.ศ. 2548 มีวัตถุโบราณจัดแสดง อาทิ กลองมโหระทึกที่ขุดพบบริเวณหนองเขียว มูยา (กล้องยาสูบ) พระพิมพ์ใบโพธิ์ เครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง ไหดินเผา ขวานหินขัดชนิดมีบ่า คัมภีร์ใบลานจารอักษรธรรม เป็นต้น (พิพิธภัณฑ์เวียงหนองหล่ม. http://www2.sac.or.th. 2553) และในรอบทศวรรษที่ผ่านมาได้รับความสนใจจากกลุ่มนักอนุรักษ์หลากหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักดูนก เนื่องจากพื้นที่นี้เคยได้รับการสำรวจความหลากชนิดของนกที่พบ รวมทั้งสิ้น 113 ชนิด แยกเป็นนกประจำถิ่น 50 ชนิด นกอพยพย้ายถิ่นในฤดูหนาว 48 ชนิด และนกอพยพย้ายถิ่นเข้ามาผสมพันธุ์ 2 ชนิด ส่วนจำนวนที่เหลือเป็นนกที่พบได้ในทั่วไป น.สพ.ดร.ไชยยันต์ เกษรดอกบัว อาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมกลุ่มกับนักดูนก นำคณะเข้าสำรวจจำนวนนกที่เวียงหนองหล่มมา 4 ปีแล้ว โดยสิ่งที่ดึงดูดให้กลุ่มนักอนุรักษ์นกหลายกลุ่มมุ่งหน้ามาที่นี่ คือ นกอพยพหลายชนิดพบได้ที่นี่และบางชนิดพบที่เวียงหนองหล่มแห่งเดียวเท่านั้น จากการสำรวจช่วงฤดูหนาว เป็นฤดูที่นกอพยพย้ายถิ่นมากที่สุด พบนกหายากหลายชนิดมาอาศัยนอน ทำรัง วางไข่ ตลอดฤดูหนาวที่ยาวนาน เชื่อว่าการอพยพมารวมกลุ่มของนกหลากชนิดที่นี่ เพราะพื้นที่เวียงหนองหล่มเป็นพื้นที่ที่ถูกรบกวนน้อย เนื่องจากใจกลางหนอง ด้วยความสมบูรณ์และเอื้ออำนวยของพื้นที่ ทำให้นกอพยพหายากมารวมตัวจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะ "เหยี่ยว" ซึ่งอพยพเฉพาะฤดูหนาวเท่านั้น พบว่าฤดูหนาวมีเหยี่ยวมาอาศัยนอนช่วงกลางคืนจำนวนมาก จัดว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นแหล่งพักในฤดูหนาวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย หรืออาจมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยซ้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม ยังมีเหยี่ยวที่สำคัญที่สุด คือ เหยี่ยวทุ่ง มี 4 ชนิดที่มาอาศัยนอนที่นี่ ได้แก่ เหยี่ยวทุ่งด่างดำขาว เหยี่ยวทุ่งพันธุ์ยูเรเซีย เหยี่ยวทุ่งแถบเหนือและเหยี่ยวทุ่งเอเชียตะวันออก โดยเฉพาะเหยี่ยวทุ่งด่างดำขาว เป็นชนิดสำคัญที่ทั่วโลกประเมินว่ามีเหลืออยู่ราว 20,000 ตัว เท่านั้น แต่เรากลับพบเหยี่ยวชนิดนี้ในเวียงหนองหล่มไม่น้อยกว่า 200 ตัว ในทุกปีและพื้นที่ทั่วโลกที่เหยี่ยวทุ่งด่างดำขาวอาศัย ก็เฉพาะในเอเชียตะวันออกและอพยพมาอาศัยช่วงฤดูหนาวในประเทศอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีนกประจำถิ่นอีกหลากชนิด อาทิ นกยาง นกเป็ดน้ำ เป็ดแดง นกยางควาย นกยางเปีย นกยางโทนเล็ก นกอีโก้ง นกกระสาแดง ที่อาศัยทำรัง หากินและนอน แม้กระทั่งนกหายาก เช่น นกกระสาดำ สถานภาพในปัจจุบันเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์และนกแสกทุ่งหญ้า นกหายากที่มีจำนวนน้อยและเพิ่งค้นพบว่า

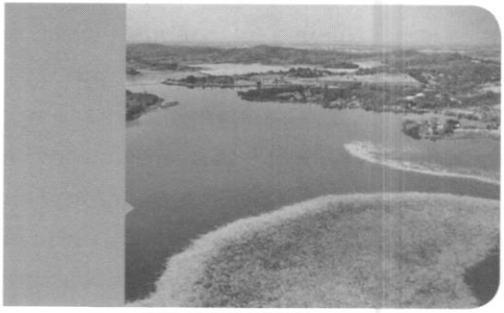

ภาพจาก: http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/713/8713/images/fault02.JPG

ผสมพันธุ์ในประเทศไทย เมื่อต้นปี พ.ศ. 2551 (สุจิต เมืองสุข. http://www.sanamluang.bloggang.com. 2553)

เทศบาลตำบลจันจว้า มีพื้นที่อยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม โดยมีชุมชนหรือหมู่บ้านที่อยู่รายรอบเวียงหนองหล่ม ได้แก่ บ้านห้วยน้ำราก หมู่ที่ 4, 5 และ 9 บ้านต้นยาง หมู่ที่ 7 ตำบลจันจว้า บ้านป่าสักหลวง หมู่ที่ 1, 2 บ้านกิ่วพร้าว หมู่ที่ 4 และบ้านป่าถ่อน หมู่ที่ 11 ตำบลจันจว้าใต้ ด้วยศักยภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มดังกล่าวมาข้างต้นประกอบกับเทศบาลตำบลจันจว้า เป็นหน่วยงานในระดับท้องถิ่นที่มีอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม โดยมีนโยบายและโครงการในการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเวียงหนองหล่ม ดังนั้น แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มบ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาพื้นที่เวียงหนองหล่มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้นำชุมชนกับประชาชน

★ ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารเทศบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

★ สมมติฐานของการวิจัย

ผู้นำชุมชนและประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านการจัดการ กิจกรรมและกระบวนการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน แตกต่างกัน

★ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่เวียงหนองหล่มบ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.2 ด้านการจัดการ

1.3 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 327 คน

2.2 ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า จำนวน 23 ชุมชน รวมทั้งหมด 14,964 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า จำนวน 23 ชุมชน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553–กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

5. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพทางสังคม

5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ แนวทางการพัฒนาพื้นที่เวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

5.2.2 ด้านการจัดการ

5.2.3 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

5.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

★ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา โดยวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 327 คน

1.2 ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า จำนวน 23 ชุมชน รวมทั้งหมด 14,964 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางของ Taro Yamane (1992: 14) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 471 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 81 คน

2.2 ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แยกเป็นหมู่บ้าน จำนวน 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close –Ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open–Ended Questions) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ สถานภาพสมรส สถานภาพทางสังคม

ภูมิลำเนาเดิมและระยะเวลาที่อยู่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแบบสอบถามแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2) ด้านการจัดการ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

2. การจัดเวทีชุมชนนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อให้ผู้นำชุมชนได้ตรวจสอบและเพิ่มเติมข้อมูล

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูล

2. กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาในการสร้างแบบสำรวจเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา

3. นำประเด็นการศึกษาและแบบสำรวจในการศึกษาที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไข ปรับปรุงเพิ่มความเหมาะสมและตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

4. นำแบบสอบถามไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่คณะกรรมการเสนอแนะให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

6. ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จัดพิมพ์แบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้ศึกษา ดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแจกแบบสอบถาม การขอข้อมูลต่างๆ และในการแนะนำตัวเมื่อไปขอข้อมูล

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยศึกษา โดยผ่านทางสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจันจว้าและผู้ใหญ่บ้าน

3. นำแบบสอบถามที่ได้คืน จำนวน 471 ชุด มาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ แยกหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษา จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ t-test

สรุปผลการวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และนำเสนอในรูปของการบรรยายประกอบตาราง โดยมีการใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การแปลความหมายความคิดเห็น

★ สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีประเด็นที่ศึกษาอยู่จำนวน 4 ด้าน ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มของผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติงานด้านแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง และกลุ่มของประชาชนซึ่งเป็นผู้รับบริการการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง

จะเห็นได้ว่ามีปัญหาในบางด้านมีความสอดคล้องกันของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มและในบางด้านมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาที่ได้มาอภิปรายผลในลำดับต่อไป

ผลการศึกษาจากผู้นำชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 38 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 18 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 46 คน เป็นเพศชาย จำนวน 35 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 40 คน รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 27 คน รายได้ต่อเดือน คือ 10,001–15,000 บาท จำนวน 26 คน รองลงมา คือ 5,001–10,000 บาท จำนวน 16 คน สถานภาพสมรสส่วนใหญ่คือ สมรส จำนวน 70 คน รองลงมาคือ โสด จำนวน 9 คน สถานภาพทางสังคม คือ ผู้นำกลุ่มมวลชน/กลุ่มแม่บ้าน/อสม./อปพร./ลูกเสือชาวบ้าน ฯลฯ จำนวน 27 คน รองลงมา คือ กรรมการกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ กองทุนต่างๆ จำนวน 21 คน ส่วนใหญ่ภูมิลำเนาเป็นคนในชุมชน/หมู่บ้านโดยกำเนิด จำนวน 76 คน และย้ายมาจากที่อื่น จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/หมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน คือ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 81 คน คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้นำชุมชน ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านต้องการแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการปรับภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและบริบทของธรรมชาติและระบบนิเวศของพื้นที่ด้านการจัดการตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เวียงหนองหล่มโดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและ

สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ด้านกิจกรรมและกระบวนการตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดคู่มือการศึกษาธรรมชาติประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการศึกษาจากประชาชน

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 95 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 87 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 182 คน เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 195 คน สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 170 คน รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 121 คน รายได้ต่อเดือนคือ ต่ำกว่า 5,000 และ 5,001–10,000 บาท เท่ากัน จำนวน 169 คน รองลงมา คือ 10,001–15,000 บาท จำนวน 34 คน สถานภาพสมรสส่วนใหญ่ คือ สมรส จำนวน 260 คน รองลงมา คือ โสด จำนวน 76 คน สถานภาพทางสังคมคือประชาชน จำนวน 357 คน รองลงมา คือ ผู้นำกลุ่มมวลชน/กลุ่มแม่บ้าน/อสม./อปพร./ลูกเสือชาวบ้าน ฯลฯ จำนวน 13 คน ส่วนใหญ่ภูมิลำเนาเป็นคนในชุมชน/หมู่บ้านโดยกำเนิด จำนวน 319 คน และย้ายมาจากที่อื่น จำนวน 71 คน ส่วนใหญ่ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/หมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน คือ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 320 คน รองลงมา คือ 6–10 ปี จำนวน 49 คน

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในเขตตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านต้องการแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการปรับภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและบริบทของธรรมชาติและระบบนิเวศของพื้นที่ ด้านการ

จัดการตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากให้มีการจัดการที่ประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนโดยมีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน ด้านกิจกรรมและกระบวนการตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการตั้งศูนย์สาธิตวิถีชีวิตชาวนาสาธิตการใช้ควายไถนา การปลูกข้าวเพื่อเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่มีบทบาทในการกำกับดูแลและควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย แก่ประชาชนในพื้นที่ ผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งทางผู้นำหมู่บ้าน กลุ่มประชาคมหมู่บ้าน กลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เอกสาร วารสาร วิทยุกระจายเสียงอย่างสม่ำเสมอ เพราะการได้รับข่าวสารที่ถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย รวมทั้งเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อย่างถูกต้อง ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการวิจัย ประชาชนพร้อมที่จะรับแสวงหาความรู้ หาวิธีการเกี่ยวกับการป้องกันการทำลายป่า จะทำให้ประชาชนและชุมชนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม และ

สามารถเลือกแนวทาง วิธีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง อย่างคุ้มค่า

2. ควรได้จัดการฝึกอบรมให้แก่กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้านพื้นฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ซึ่งจะทำให้ผู้นำหมู่บ้านหรือประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้ และเกิดความมั่นใจในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. ควรจัดให้มีกิจกรรมแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

4. ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ทั้งในการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการพื้นที่ชุ่ม น้ำโครงการประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยทางด้านจิตลักษณะต่างๆ เช่น ทัศนคติต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ควรศึกษาถึงการสร้างแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม บ้านป่าสักหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษามีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://th.wikipedia.org. 2553.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย.** (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.chiangrai.net. 2553.

พิพิธภัณฑ์เวียงหนองหล่ม. **พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www2.sac.or.th, 2553.

สุจิต เมืองสุข. **ลักษณะทั่วไปพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา http://www.sanamluang.bloggang.com. 2553.

_____. **เวียงหนองหล่ม.** http://www.travel.thaiza.com, 2553.

Yamane, Taro. **Elementary sampling theory.** Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1992.

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา

Strategies to Enhance Effectiveness of Electric Car Service by Phayao Municipality

นางทัศนียา กล้าหาญ[1]

ภาพจาก: http://3.bp.blogspot.com/-QrtcgZ2Te9I/UDYlCAi6OVI/eYkgBycmf2w/s1600/3088-1-1106058949.jpg

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา และเพื่อศึกษาหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนโดยทั่วไปที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร์ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา 2 ตำบล คือ ตำบลเวียงและตำบลแม่ต๋ำ จำนวน 15,277 คน โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนเฉลี่ย และค่าสถิติ t-test, F-test

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า การให้บริการโดยรวมมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.05) และด้านบุคลากรที่ให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า มีความสุภาพดีในทุกจุดที่ให้บริการ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อระบบบริการของประชาชนในเขตพื้นที่บริการจำแนกตามเพศ อาชีพและระดับการศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

✶ Abstract

The objectives of this study were: 1) to study people's opinions towards electric car service provided by Phayao Municipality; 2) to compare people's opinions towards their demographic factors including gender, career, and education backgrounds; and 3) to investigate the strategies to enhance effectiveness of electric car service provided by Phayao Municipality. The subjects were 15,277 respondents who held house registration within two sub-districts of Phayao Municipality area that included Wieng and Mae Tam sub-districts. Questionnaire was employed to collect the data and data analysis involved percentage, mean, standard deviation, t-Test, and f-Test.

The findings showed that the respondents indicated that the electric car service was appropriate with the mean score at 3.05. The people also voiced their opinion that the staff in charge of the electric car service showed politeness and delivered fine service at every spot.

The comparative results revealed that the respondents with different demographic factors including gender, career, and education levels showed no significant opinions, at the confidence level of .05, towards the electric car service provided by Phayao Municipality.

★ บทนำ

หลังจากการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 และกำหนดให้เทศบาลเป็นองค์กรบริหารรูปแบบหนึ่งของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พร้อมกันนี้ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรก ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารการปกครองตนเองของเทศบาลและมีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม แทนกฎหมายเก่าทั้งหมด จากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งเทศบาลไว้ 3 ประการ คือ 1) จำนวนความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่น 2) ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด 3) ความสำคัญทางการเมืองท้องถิ่น โดยพิจารณาจากศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาความเจริญได้รวดเร็ว มากน้อยเพียงใด (โกวิทย์ พวงงาม. 2544: 38)

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองประเทศ โดยประเทศไทยได้จัดตั้งการปกครองท้องถิ่นอยู่ 5 รูปแบบ คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ในบรรดาสถาบันการเมืองการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้ เทศบาลมีความสำคัญในฐานะสถาบันที่มีความจำเป็นสำหรับการปกครองของประเทศที่กำลังพัฒนา เทศบาลและผู้บริหารเทศบาลนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนในเขตเทศบาลอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างจัดระเบียบบำรุงรักษาความเจริญทางวัตถุและสภาพแวดล้อมที่มีผลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่วนอีกด้านหนึ่งมีผลทางตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อันได้แก่ ด้านการสาธารณสุข การศึกษา การส่งเสริมสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น (วัลลภ ชัยพิพัฒน์. 2549: 16)

เทศบาลเมืองพะเยาจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2480 มีภารกิจตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2496 ได้จัดการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งความเจริญทางด้านวัตถุของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้บริการสาธารณูปโภคต่างๆ โดยแบ่งหน้าที่การทำงาน

ตามหน่วยงานในสังกัดระดับกอง อาทิ กองช่าง, กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, กองสวัสดิการและสังคม และสำนักปลัดเทศบาลเมืองพะเยา นอกจากนี้ เทศบาลเมืองพะเยายังได้มีโครงการเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร มีสวัสดิการในการดำเนินชีวิตตามหลักสุขอนามัยที่ดี มีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น เช่น โครงการอุทยานการเรียนรู้ โครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมต่างๆ และในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจกำลังประสบปัญหา ข้าวของราคาแพง น้ำมันซึ่งเป็นปัจจัยตั้งต้นของการดำเนินธุรกิจปรับเพิ่มราคาขายขึ้นอย่างรวดเร็วและราคาสูงกว่าลิตรละ 40 บาท ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตประจำวัน ทำให้รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รายได้เท่าเดิม

ตามที่จังหวัดพะเยาได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "พะเยาเป็นเมืองน่าอยู่ ประชาชนมีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายที่จำเป็น มีโอกาสพัฒนาตนเองให้อยู่ดีมีสุข ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้" โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาบ้านเมืองให้มีความสะอาด สวยงาม มีความปลอดภัย ไร้มลพิษ ไว้ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านบ้านเมืองน่าอยู่และการพัฒนาที่ยั่งยืนและกำหนดแผนงานป่าสวยน้ำใส เมืองปลอดภัยไร้มลพิษ ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาในปี 2547 ที่ผ่านมา จังหวัดได้มุ่งเน้นความสะอาดสวยงามควบคู่กับการจัดระเบียบด้านจราจรและความมั่นคงปลอดภัยในเขตเมืองและการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชนบทเป็นสำคัญ แม้ว่าผลจากการดำเนินการจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องเร่งรัดผลักดันให้เกิดโครงการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและมีความเป็นไปได้สอดคล้องกับศักยภาพของเมือง เพื่อดำเนินการในปี 2548 และต่อเนื่องในปีต่อๆ ไป เพื่อสร้างเสริมให้เมืองพะเยา เป็นเมืองน่าอยู่ปลอดภัยและไร้มลพิษอย่างแท้จริง

พื้นที่ภายในตัวเมืองพะเยาและอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและโบราณสถาน รวมทั้งเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า OTOP ที่สำคัญ ซึ่งสมควรที่จะนำระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพมาใช้ เพื่อเป็นการจัดระเบียบและวางแผนด้านการจราจรและการขนส่งมวลชนในเขตเมือง ประกอบกับเพื่อเป็นการลดปัญหามลพิษ ปริมาณการจราจรและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงเห็นควรนำเอาระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าเข้ามาใช้เพื่อบริการประชาชนและนักท่องเที่ยว

ภาพจาก: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3b/Bangkok_Skytrain_06.jpg

ในการนี้จังหวัดพะเยาจึงได้ส่งมอบรถไฟฟ้าที่จังหวัดพะเยาได้จัดซื้อแล้วครั้งแรกให้กับเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 5 คัน เพื่อให้เทศบาลเมืองพะเยาสามารถให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงและเริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2548 เป็นต้นมา โดยให้บริการรับส่งผู้โดยสารตามเส้นทางการวิ่งของรถไฟฟ้าจากต้นทาง งานบรรเทาสาธารณภัยหรือสถานีดับเพลิงที่ 1 ไปถึงปลายทางศูนย์ราชการจังหวัดพะเยา ระยะทางโดยประมาณ 11 กิโลเมตร และเที่ยวกลับวิ่งรับส่งผู้โดยสารในเส้นทางเดิมย้อนกลับ เส้นทางการให้บริการ ผ่านสถานีตำรวจ หน้าตลาดสดพะเยาอาเขต ห้างสรรพสินค้า สถานีขนส่งและธนาคารต่างๆ ค่าบริการ 5 บาท ตลอดเส้นทาง มีประชาชนมาใช้บริการตามสมควร ทั้งนี้เทศบาลเมืองพะเยาได้มีแนวความคิดในการขยายเส้นทางการให้บริการไปถึงตำบลแม่ต๋ำ ซึ่งเป็นเขตเทศบาลด้วย แต่อยู่ในระยะเวลาของการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการความต้องการของประชาชนและงบประมาณ

ดังนั้น เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ในด้านการให้บริการเชิงระบบและด้านบุคลากรผู้ให้บริการเพื่อนำข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาขยายบริการและปรับปรุงบริการเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นพนักงานเทศบาลเมืองพะเยา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ อาชีพและระดับการศึกษา เพื่อศึกษาหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา

★ ประโยชน์ของการวิจัย

ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา และทราบถึงความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนที่มีพื้นฐานต่างกันต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ตลอดจนทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะด้านระบบบริการต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาต่อไป

★ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและเคยใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาในช่วงระยะเวลา 4 เดือนที่ผ่านมา (เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2552) ที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนที่เคยใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะที่มีต่อการให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา 2 ด้าน (เนื่องจากการให้บริการดังกล่าวเป็นการให้บริการสาธารณะและหัวใจสำคัญของงานบริการคือ ระบบการให้บริการและบุคคลผู้ให้บริการ) ดังนี้

1. **ด้านระบบที่ให้บริการ**
   - 1.1 เส้นทางการให้บริการ
   - 1.2 ระยะเวลาในการให้บริการ
   - 1.3 อัตราค่าบริการ
   - 1.4 จุดจอดรับ-ส่ง

2. ด้านบุคลากรที่ให้บริการ

2.1 มารยาทพนักงานขับรถ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนโดยทั่วไปที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร์ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา 2 ตำบล คือ ตำบลเวียงและตำบลแม่ต๋ำ และมีอายุระหว่าง 15-65 ปี ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 15,277 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์, 2546: 176-177) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 375 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลเมืองพะเยา ได้แก่ ตำบลเวียงและตำบลแม่ต๋ำ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2552 – เดือนกันยายน 2552

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อาชีพและระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา

★ วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนผู้ที่เคยใช้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาและประชาชนที่อยู่ในตำบลแม่ต๋ำ ซึ่งเป็นเขตของเทศบาลเมืองพะเยา แต่เส้นทางการให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะยังให้บริการไปไม่ถึง เกี่ยวกับเส้นทางการให้บริการ ระยะเวลาที่รถออกวิ่ง เวลาที่ให้บริการในแต่ละวัน เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ที่ให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

2. ผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2552 ถึง 30 มิถุนายน 2552 รวมระยะเวลา 1 เดือน

3. เมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรเสร็จสิ้น ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จัดเตรียมและตรวจสอบแบบสอบถามแล้วนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามมาทำการตรวจความถูกต้องก่อนเก็บเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

★ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อาชีพและระดับการศึกษาต่างกัน ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

จากการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและประกอบอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวระหว่าง 10,000–20,000 บาท ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลแม่ต๋ำ และเคยใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะมากกว่า 5 ครั้ง ขึ้นไปต่อเดือน เพราะต้องเดินทางไปทำงานทุกวัน

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา

1.1 การให้บริการด้านระบบ กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ที่ให้บริการในช่วงเวลาปกติและเวลาเร่งด่วนมีความพอเพียงต่อการให้บริการ แต่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเส้นทางรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบันควรมีการขยายออกไป ตามแถบชานเมืองหรือสถานที่พักอาศัยของประชาชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ในปัจจุบันและมีความคิดเห็นว่าค่าบริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาในปัจจุบัน มีรูปแบบการจัดเก็บเหมาจ่ายราคาเดียวตลอดสายนั้นเหมาะสมดีแล้ว แต่เส้นทางที่เปิดให้บริการยังน้อยเกินไป จึงทำให้ผู้ใช้บริการน้อย

1.2 การให้บริการด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าความสุภาพของบุคลากรที่ให้บริการ คือ พนักงานขับรถมีความสุภาพดีมากและพบว่าความสุภาพของพนักงานที่ให้บริการเหล่านี้มีผลต่อปริมาณของผู้ใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ อาชีพและระดับการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อาชีพและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา

จากการศึกษา พบว่า ประเด็นที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงและเพิ่มเติมการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ดังนี้

3.1 เพิ่มระบบรักษาความปลอดภัยในบางจุดที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้บริการ และสัญญาณสื่อสารระหว่างผู้โดยสารและพนักงานขับรถไฟฟ้า

3.2 การปรับราคาค่าบริการตามระยะทางแทนการเก็บค่าโดยสารราคาเดียว

3.3 การขยายเส้นทางการเดินรถผ่านหน้าโรงเรียนพะเยาพิทยาคม (ประตู 1) และหน้าห้างเทสโก้โลตัส ตลอดจนขยายเส้นทางรถไฟฟ้าไปให้ถึงแหล่งที่พักอาศัยของประชาชน

อภิปรายผล

จากการศึกษา สามารถอภิปรายผลเกี่ยวกับการบริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ได้ดังนี้

1. ด้านระบบการบริการที่มีการให้บริการอยู่ในปัจจุบันนี้ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า การให้บริการโดยรวมมีความเหมาะสม ($\bar{X}$=3.05) จำนวนเที่ยวบริการมีความเหมาะสมทั้งในเวลาปกติและเวลาเร่งด่วน เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนเที่ยวบริการในระยะเวลาเร่งด่วน โดยเทศบาลเมืองพะเยา

เพิ่มการปล่อยรถมากถึง 15 นาที ต่อ 1 ขบวนและเวลาปกตินั้นมีปริมาณการปล่อยรถ 30 นาที ต่อ 1 ขบวน ซึ่งเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ใช้บริการในปัจจุบัน ส่วนเรื่องเส้นทางการให้บริการที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าควรมีการขยายนั้นเกิดจากในปัจจุบันนี้เส้นทางการให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ยังอยู่แค่ในเมืองเท่านั้นซึ่งยังไม่ได้ขยายออกไปถึงแหล่งที่พักอาศัยของประชาชน จึงยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ทองรอด (2543: 3) พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการบริการของรถไฟฟ้า BTS เกือบทุกประเด็น แต่มีข้อเสนอแนะให้มีการขยายเส้นทางเดินรถไฟฟ้าไปยังแหล่งที่พักอาศัยของประชาชนให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น ในด้านรูปแบบการจัดเก็บค่าบริการที่จัดเก็บแบบเหมาจ่ายตลอดเส้นทางนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างมากเพราะไม่เป็นการเอาเปรียบผู้ใช้บริการ มีความยุติธรรมในการจัดเก็บตามระยะทางที่ใช้บริการ

สรุปจากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจทั้งในด้านระบบบริการและการให้บริการของบุคลากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่าครองชีพในปัจจุบันที่สูงขึ้น ราคาน้ำมันต่อลิตรที่ปรับตัวสูงขึ้นถึงลิตรละ 40 บาท ส่งผลให้เกิดความขัดสนในภาคครัวเรือน เมื่อทางเทศบาลมีโครงการรถไฟฟ้าออกให้บริการจึงเป็นทางเลือกที่ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางประจำวันลงได้และส่วนหนึ่งกลุ่มตัวอย่างเล็งเห็นคุณประโยชน์ของการลดการใช้พลังงานรถยนต์ ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาเรื่องฝุ่น ก๊าซพิษในเขตเมืองลงได้ สิ่งแวดล้อมก็จะดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อณุวัฏ บรรลุทางธรรม (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพการใช้บริการรถไฟฟ้า (BTS) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการบริการสาธารณะ สาขาการขนส่งมวลชนเนื่องจากเห็นว่าเป็นการเดินทางอีกทางเลือกหนึ่งที่ให้ความสะดวก รวดเร็วและเน้นที่ความคล่องตัว ในขณะเดียวกันยังสามารถตอบสนองเรื่องการประหยัดค่าใช้จ่ายประจำวัน จากสถานการณ์ที่น้ำมันมีแนวโน้มขึ้นราคา ส่วนอีกประเด็นที่ประชาชนให้ความสำคัญ คือ การรักษามลพิษ การรักษาภาวะโลกร้อน ซึ่งการเดินทางด้วยรถบริการสาธารณะสามารถช่วยลดปริมาณการใช้น้ำมันและลดมลพิษที่เกิดจากท่อไอเสียได้ตามปริมาณการใช้รถที่ลดลง

2. ด้านบุคลากรที่ให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า มีความสุภาพดีในทุกจุดที่ให้บริการ เป็นผลจากการที่

รถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา เป็นการให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง จึงมีการเน้นหนักในเรื่องการให้บริการและความสุภาพของบุคลากรผู้ให้บริการมาก และมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้พนักงานผู้ให้บริการในจุดต่างๆ มีความสุภาพเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเรื่องการเชื่อมประสานบริการ (วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. 2542: 57) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างคุณภาพการบริการที่เป็นเลิศต้องอาศัยความละเอียดอ่อนที่จะส่งมอบความประทับใจจากการให้บริการแก่ลูกค้า ผู้ให้บริการควรจะตระหนักถึงการส่งมอบบริการที่ดีให้กับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการจึงต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการบริการขององค์กร มีความเป็นเลิศในการสร้างคุณภาพและคุณค่าให้เกิดขึ้นกับผู้บริโภค

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อระบบบริการของประชาชนในเขตพื้นที่บริการจำแนกตามเพศ อาชีพและระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณี ชินณรงค์ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการรถไฟฟ้าโครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร (รถไฟฟ้าบีทีเอส) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้บริการรถไฟฟ้าโครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร (รถไฟฟ้าบีทีเอส)

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ได้มีการนำไปเปรียบเทียบกับผลงานการศึกษาอื่นๆ พบว่า มีความสอดคล้องกันในเรื่องของงานบริการ โดยต้องเน้นในเรื่องการเตรียมระบบงานต่างๆ ให้พร้อมเพื่อตอบรับการบริการที่จะเกิดขึ้นและด้วยเหตุผลที่ว่างานบริการต้องใช้บุคลากร ในการให้บริการถึงต้องเน้นในเรื่องความสุภาพของบุคลากรผู้ให้บริการเป็นอย่างมาก เพราะทุกงานวิจัยที่เกี่ยวกับด้านการบริการจะมีความคิดเห็นว่า ความสุภาพและความพร้อมของด้านระบบบริการมีผลโดยตรงต่อปริมาณผู้รับบริการ

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ในด้านระบบ รถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ผู้รับบริการมีความคิดเห็นว่า พึงพอใจในระบบการให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาในเกือบทุกด้าน มีเพียงบางด้านเท่านั้นที่ยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ส่วนในด้านบุคลากรที่ให้บริการของรถไฟฟ้า

สาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ผู้รับบริการก็มีความคิดเห็นในด้านความสุภาพของพนักงานว่า อยู่ในขั้นที่ดีปานกลาง ดังนั้น ทางรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จึงควรเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการให้บริการด้านอื่นๆ ที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีเท่าที่ควรต่อไป เพื่อให้เกิดความพอใจสูงสุดแก่ประชาชนและเป็นการทำให้ประชาชนหันมาใช้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

เชิงนโยบาย

นำเสนอผลการศึกษาให้กับระบบรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อกำหนดเป็นนโยบาย เพื่อวางแนวทางการพัฒนาระบบต่างๆ ดังนี้

1. ตั้งงบประมาณเพื่อตั้งทีมการศึกษาและวางแผนการขยายเส้นทางการเดินรถออกไปอีกให้ครอบคลุม ไปถึงที่อยู่อาศัยของประชาชนในเมืองและเขตชานเมืองต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพราะจากผลการศึกษาข้างต้นนั้น มีปริมาณความคิดเห็นที่ต้องการขยายเพิ่มเติมเส้นทางจำนวนมาก

2. จัดให้มีความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในความเป็นไปได้ของการจัดตั้งสำนักงานชั่วคราวเพื่อให้บริการกับประชาชนตามเส้นทางให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา ในบางจุดบริการ

เชิงปฏิบัติการ

1. จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เกิดความรู้และความเข้าใจในงานการบริการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะจากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ความสุภาพของพนักงานผู้ให้บริการ มีผลโดยตรงกับจำนวนผู้ใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา แม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่า ประชาชนมีความพอใจในการบริการของพนักงานแล้วหากขาดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องอาจทำให้ความสุภาพลดน้อยลง ส่งผลให้ระดับความพอใจของประชาชนลดลงด้วย

2. พิจารณาขยายเส้นทางให้บริการให้ครอบคลุมตามความต้องการของประชาชน

3. ในส่วนของความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านต่างๆ ของประชาชนสามารถนำมาดำเนินการได้ดังนี้

3.1 ควรขยายเส้นทางรถไฟฟ้าไปให้ถึงแหล่งที่พักอาศัยของประชาชน

3.2 ควรเพิ่มพนักงานรักษาความปลอดภัยในบางจุดที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้บริการ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยาในครั้งนี้นั้นเป็นการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะผู้ที่ใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาอยู่แล้ว ซึ่งความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มเดียวนี้มีแนวโน้มไปในทิศทางที่เป็นบวกมาก เพราะกลุ่มตัวอย่างนี้ยังคงเป็นผู้ที่ใช้บริการอยู่ ฉะนั้นหากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาจากกลุ่มที่ไม่ได้ใช้บริการรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาด้วย เพราะความคิดเห็นของคนกลุ่มนี้อาจจะทำให้ทราบว่า รถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา มีจุดบกพร่องด้านใดที่ทำให้พวกเขายังไม่ใช้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรมีการศึกษาเพิ่ม คือ การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้สูงอายุและคนพิการ เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการให้บริการของรถไฟฟ้าสาธารณะของเทศบาลเมืองพะเยาว่าเพียงพอและสะดวกต่อความต้องการของประชาชนกลุ่มดังกล่าวหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.** กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2544.

พิตร ทองชั้น. **หลักและวิธีการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร: เฮาส์ ออฟ เคอร์มิส, 2552.

มณี ชินณรงค์. **การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการรถไฟฟ้า โครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร (รถไฟฟ้าบีทีเอส).** การศึกษาอิสระ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545.

วัลลภ ชัยพิพัฒน์. **หลักการและแนวทางในการให้บริการประชาชน.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์. **ระเบียบวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม, 2546.

ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี

ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

Effectiveness of Implementing Fifteen-year Free Education Program of Schools within Supervision of Local Administrative Organization in Phan District, Chiangrai Province

นางสาวนิภาภรณ์ เลิศณรงค์ฤทธิ์[1]

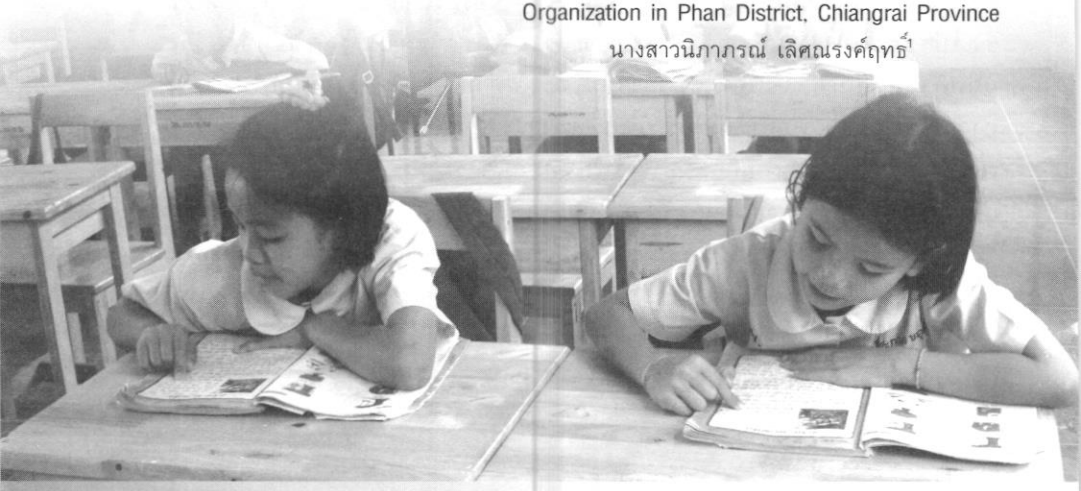

ภาพจาก: http://3.bp.blogspot.com/-QrtcgZ2Te9I/UDYICAi6OVI/eYkgBycmf2w/s1600/3088-1-1106058949.jpg

* บทคัดย่อ

การศึกษาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการ ประชากร คือ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ย ค่าที t–test (Independent-Sample T Test) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ F-Test ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการ การบริหารซึ่งมีความล่าช้าในการดำเนินงานมาก การบริหารงานของโครงการไม่ดีเท่าที่ควรเพราะไม่เป็นเอกภาพในการบริหาร ไม่มีอำนาจตัดสินใจ การดำเนินการของโครงการขาดความโปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ ขาดการวางแผนในการดำเนินงาน งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ การทำงานของภาคี 4 ฝ่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการน้อยมาก ขาดการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการของโครงการให้แก่ผู้ปกครองทราบ ระยะเวลาในการตัดสินใจในเรื่องการสอบถามการบริจาคเงินที่ได้รับสิทธิ์กระชั้นชิด และมีข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการให้แก่ผู้ปกครองเป็นประจำสม่ำเสมอและให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ควรจัดให้ทีมบริหารจัดการโครงการอย่างพอเพียงและเหมาะสม ควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้งเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ควรจัดให้มีการตรวจสอบ ตรวจทาน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วมตรวจสอบด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานควรจัดให้มีการตรวจสอบราคาสินค้า ตรวจสอบคุณภาพของสินค้าก่อนส่งมอบให้แก่นักเรียน ภาคี 4 ฝ่าย ควรมีส่วนร่วมในการชี้แจงรายละเอียดของโครงการให้แก่ผู้ปกครองได้รับทราบให้มากที่สุด พร้อมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการของโครงการแก่ผู้ปกครองรับทราบ ควรมีการวางแผนประชาสัมพันธ์และติดตามผลทุกระยะ

✱ Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the effectiveness of implementing the fifteen-year free education program of the schools within the supervision of Local Administrative Organization in Phan District, Chiangrai Province; and 2) to investigate the problems and solutions to improve implementation of the program. Two-hundred and ninety-four samples were recruited from the population which were the students' parents of the schools within the supervision of Local Administrative Organization in Phan District during the academic year 2555 B.E. Questionnaire was employed as means to collect the data. The data was analyzed and reported using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-Test, and One-Way ANOVA.

The findings revealed that:

1. The students' parents showed high degree of their opinion towards the effectiveness of implementing the fifteen-year free education program of the schools within the supervision of Local Administrative Organization in Phan District, Chiangrai Province.

2. At the confidence level of .05, the students' parents with different demographic background showed statistical significant different opinion towards the effectiveness of implementing the fifteen-year free education program.

3. Problems towards implementation of the program were, for example, students' parents lacked understanding about the objectives of the program as well as involvement in implementation of the program; implementation of the program was delayed; ineffective administration due to the lack of transparency, unity, authoritative decision power, planning, and adequate budget; and limited time was allowed for the parents to decide on responding to the donation endorsing the program. Suggestions towards implementation of the program were, for example, training should be conducted to keep the students' parents informed about the program

and is served as a means to draw participation from the parents; sufficient staff should be recruited to effectively administer the project; planning is needed to speed up the administration; monitoring procedure should be employed as a means to meet transparency of the administration and involvement from the parents; stationary and instructional supplies should be carefully examined for the price and quality before delivering to the students; parents should be informed in details about the implementation of the program; and project monitoring and public relations activities should be administered on a regular basis.

★ บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง สำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ไขปัญหา ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถ มีศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมของคนในชุมชนและประเทศชาติ กระบวนการศึกษาจึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทันต่อโลกในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีทักษะในการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550-2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139. 2554) จึงยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะการที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า คนในชาติจะต้องมีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ" (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. http://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf. 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 บัญญัติไว้ว่า "การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 บัญญัติไว้ว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ระบุไว้ว่า ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%a198/%a198-20-2553-a0001.pdf. 2554) และตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี คณะที่ 59 ซึ่งนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แถลงต่อรัฐสภาในวันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดข้อ 1.3 การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ข้อ 1.3.1 ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำราในวิชาหลักให้แก่ทุกโรงเรียน จัดให้มีชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนฟรีให้ทันปีการศึกษา 2552 ทั้งนี้ได้ริเริ่มโครงการเรียนฟรี 15 ปี ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองในรูปของค่าตำราเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบ

นักเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีนักเรียนได้รับประโยชน์กว่า 12.3 ล้านคน และในปีการศึกษา 2554 รัฐบาลได้เพิ่มงบประมาณโครงการเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ จาก 73,000 ล้านบาท เป็น 80,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมงบประมาณในส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น นักเรียนจะมีโอกาสเรียนรู้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการเรียนคอมพิวเตอร์ เรียนภาษาต่างประเทศจากครูต่างชาติ และสนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อชดเชยรายการต่างๆ ที่โรงเรียนเรียกเก็บจากผู้ปกครอง (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm. 2554)

นอกจากนี้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตราดังกล่าวนั้น ต้องการที่จะกระจายอำนาจในการศึกษาของรัฐไปสู่ชุมชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำกับดูแล เนื่องจากทางรัฐบาลต้องการให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการศึกษา ยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ คือ ความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการที่จะให้มีการกระจายอำนาจทางการศึกษาจากกระทรวงไปสู่กรม จังหวัด สถานศึกษาและชุมชน ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้การบริหารแผนและนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลและเป็นการแก้ไขปัญหาของการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอีกด้วย เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานต่างๆ แทนรัฐบาลแล้ว เรื่องของการศึกษาจึงเป็นการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลโดยให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ที่มีบทบาทภารกิจ สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้อำนาจหน้าที่และโครงสร้างส่วนราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545

เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวดว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการสำคัญของระบอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การจัดให้มีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเอง มีองค์กรสภาท้องถิ่น พื้นที่ในการบริหารและมีความรับผิดชอบตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในสภานิติบุคคล (Juristic Person) เพื่อผลสมบูรณ์ตามกฎหมายการปกครองตนเอง มีรายได้ (Revenue) มีอำนาจในการจัดทำงบประมาณ (Budget) และมีความอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) แต่ต้องอยู่ในการควบคุมและการดูแลของรัฐ รวมทั้งเป็นสถาบันการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและต้องได้รับการสนับสนุน รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และมีอำนาจหน้าที่ตามข้อที่ 6 ส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. http://www.thailocaladmin.go.th/servlet/DLAServlet?visit=history. 2554)

ภาพจาก: http://www.anubanbmn.com/04pic-anubanbmn/2554/68-test-2554/pic/DSC06911.JPG

ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย มีโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านเก่า) สังกัดเทศบาลตำบลเมืองพาน 2) โรงเรียนบ้านดอนตัน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน 3) โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว (บ้านท่าฮ่อ) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว 4) โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม (สันช้างตาย) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม 5) โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข และ 6) โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง ซึ่งทั้ง 6 โรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนตามโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนดและยังได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่สังกัดอยู่อีกด้วย เพื่อสมทบให้นักเรียนได้เรียนฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 100% แต่การดำเนินงานยังประสบปัญหาและเกิดข้อสงสัยมากมายในเรื่องการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลในส่วนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การจ่ายเงินให้ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อนำไปซื้อชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียน โรงเรียนจัดหาหนังสือเรียนและจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งการรับรู้และความเข้าใจของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนเข้าใจและคาดหวังว่า นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ หมายถึง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ให้แก่โรงเรียนอีก ซึ่งเป็นจุดอ่อนของการประชาสัมพันธ์นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ที่ไม่มีการอธิบายหรือนิยามของคำว่าเรียนฟรีให้ชัดเจนว่าเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายพื้นฐานของการศึกษาและเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียน สำหรับหน่วยงานผู้ปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่ากระบวนการดำเนินการมีหลายขั้นตอน แต่ละหน่วยงานมีชื่อเรียกและแนวปฏิบัติแตกต่างกันไป จึงทำให้สับสนในการปฏิบัติ บางรายการผู้ปฏิบัติงานต้องตีความเองจึงทำให้เกิดความล่าช้า ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

ดังนั้น ในการดำเนินการตามโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการ โดยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการต่างๆ จะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี เป็นรูปธรรม สามารถตอบสนองต่อนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและสนองต่อความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งทำงานอยู่ในสำนักงานเทศบาลตำบลเมืองพาน จึงได้สนใจศึกษาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาประสิทธิภาพตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนต่อไป

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน

2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดกรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

★ ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนและกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ในสถานศึกษาในสังกัดได้

2. เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

★ สมมติฐานของการวิจัย

ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ รายได้ และการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน

★ ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 1,103 คน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านเก่า) จำนวน 394 คน

1.2 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว (บ้านท่าฮ่อ) จำนวน 260 คน

1.3 โรงเรียนบ้านดอนตัน จำนวน 143 คน

1.4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม (สันช้างตาย) จำนวน 100 คน

1.5 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข จำนวน 98 คน

1.6 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง จำนวน 108 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2555

2. เนื้อหา

ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาไว้ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านนโยบายของโครงการ

2.2 ด้านการบริหารจัดการโครงการ

2.3 ด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการ

2.4 ด้านบุคลากรผู้ดำเนินโครงการ

2.5 ด้านระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

3. พื้นที่

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

4. ระยะเวลา

เดือนพฤษภาคม-เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555

ภาพจาก: http://1.bp.blogspot.com/-E6-kw7eHq8w/UbhOu_30Q2I/AAAAAAAAAAM/WV_KLm9AsC8/s1600/45687.jpg

★ วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,103 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 294 คน

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2543) ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ อาชีพ รายได้ และการศึกษา

ตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี โดยแยกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายของโครงการ ด้านการบริหารจัดการโครงการ ด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการ ด้านบุคลากรผู้ดำเนินโครงการ และด้านระยะเวลาในการดำเนินโครงการ เป็นแบบระดับการให้คะแนน (Rating Scale) โดยให้ค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) จำนวน 25 ข้อ ซึ่งการกำหนดค่าระดับความคิดเห็น (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 90)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เป็นแบบปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร ตำราทางวิชาการ ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพ ประกอบกับผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

2. สร้างกรอบการประเมินโดยกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม

3. นำเครื่องมือที่สร้างเรียบร้อยแล้ว เสนอประธานและกรรมการควบคุมการศึกษาอิสระเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Content Validity) และภาษาที่ใช้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนในการสื่อ

5. นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence) โดยนำแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้

6. นำแบบสอบถามที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมการศึกษาอิสระอีกครั้ง และนำไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด กับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียนเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา

7. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้วิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha–Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่า α = .9473 ซึ่งไม่ต่ำกว่า .70 แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเที่ยงสามารถนำไปใช้ได้

8. ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเครื่องมือ แล้วนำเสนอประธานและกรรมการควบคุมการศึกษาอิสระตรวจสอบอีกครั้งก่อนเก็บข้อมูลจริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวไปเสนอต่อโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย

1.1 โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านเก่า) สังกัดเทศบาลตำบลเมืองพาน

1.2 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว (บ้านท่าฮ่อ) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว

1.3 โรงเรียนบ้านดอนตัน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน

1.4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม (สันช้างตาย) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม

1.5 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข

1.6 โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง

เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างเดือนพฤษภาคม–เดือนกรกฎาคม 2555

2. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี จำแนกตาม อายุ เพศ อาชีพ รายได้ และการศึกษา โดยใช้การทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ย ค่าที T–test

(Independent-Sample T Test) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ F-Test และวิเคราะห์ความแปรปรวนเชิงลึก เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียงลำดับในแต่ละประเด็น (Content Analysis)

★ สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 294 คน ส่วนใหญ่มีระดับอายุ 26–35 ปี เป็นเพศชาย จำนวน 142 คน เพศหญิง จำนวน 152 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในภาพรวม 5 ด้าน มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ ด้านนโยบายของโครงการ รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ดำเนินโครงการ ด้านระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ด้านการบริหารจัดการโครงการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการ โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ช่วยลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง การบริหารจัดการด้านเครื่องแบบนักเรียนของโรงเรียนมีความถูกต้องและรวดเร็ว ได้มาตรฐานการจัดสรรงบประมาณ ด้านค่าเล่าเรียนอุดหนุนรายหัวมีความเหมาะสม โรงเรียนมีการสรรหาและแต่งตั้งบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนดำเนินการตามระยะเวลาในปฏิทินการดำเนินงานตามโครงการทุกขั้นตอน

3. การเปรียบเทียบการประเมินประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี จำแนกตาม อายุ เพศ อาชีพ รายได้ และการศึกษา สรุปได้ว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุ เพศ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการไม่ต่างกัน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านนโยบายของโครงการ มีปัญหาในด้านความชัดเจนของโครงการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการและเสนอแนะ ควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ

4.2 ด้านการบริหารจัดการโครงการ มีปัญหาในด้านการบริหารซึ่งมีความล่าช้าในการดำเนินงานมาก การบริหารไม่ดีเท่าที่ควรเพราะไม่เป็นเอกภาพในการบริหาร ไม่มีอำนาจตัดสินใจ การดำเนินการของโครงการขาดความโปร่งใส ขาดการวางแผนในการดำเนินงาน และมีข้อเสนอแนะ ควรจัดให้ทีมบริหารจัดการโครงการอย่างเหมาะสม ควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้งเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ควรจัดให้มีการตรวจสอบ ตรวจทาน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วมตรวจสอบด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน

4.3 ด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการ มีปัญหาในด้านงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ มีความล่าช้าในการดำเนินโครงการ และมีข้อเสนอแนะควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้เพียงพอและเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน มีการตรวจสอบราคาสินค้า ตรวจสอบคุณภาพของสินค้าก่อนส่งมอบให้แก่นักเรียน

4.4 ด้านบุคลากรผู้ดำเนินโครงการ มีปัญหาในด้านบุคลากรผู้ดำเนินโครงการไม่อธิบายรายละเอียดต่างๆ ให้ผู้ปกครองเข้าใจ ควรจัดให้มีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการ ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของโครงการให้แก่ผู้ปกครองได้รับทราบให้มากที่สุด พร้อมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการของโครงการแก่ผู้ปกครองรับทราบ

4.5 ด้านระยะเวลาในการดำเนินโครงการ มีความล่าช้า เช่น การแจกอุปกรณ์การเรียนการสอน การบริจาคเงินที่ได้รับสิทธิ์ ควรดำเนินการให้รวดเร็วภายในกำหนดเวลา

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการ ดังนี้

1. ควรมีการชี้แจงผู้ปกครองเกี่ยวกับรายละเอียดวิธีการดำเนินโครงการการปฏิบัติตามขั้นตอนนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับจดหมายข่าวจากโรงเรียนถึงผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองมีความแตกต่างกันทางด้านความรู้ อาชีพ โรงเรียนควรทำตารางชี้แจงรายละเอียดแจกให้แก่ผู้ปกครองเพื่อใช้

เป็นคู่มือการปฏิบัติตามขั้นตอนนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างละเอียด

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู เจ้าหน้าที่ ผู้ที่ดำเนินการตามโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี โดยจัดให้มีการประชุม สัมมนา อบรมพัฒนา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและจัดกลุ่มอบรมเชิงปฏิบัติการ วิธีการการปฏิบัติตามขั้นตอนนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.thailocaladmin.go.th/servlet/DLAServlet?visit=history. 2554.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%a198/%a198-20-2553-a0001.pdf. 2554.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139. 2554.

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf. 2554.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี คณะที่ 59.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm. 2554

_____. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb2_main31.htm. 2554.

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่น ในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

Opinion of Municipality Council Members and Local Government Officers towards Good Governance Management of the Administrators of Pakodam Sub-district Municipality, Maelao District, Chiangrai Province

นายประสงค์ เมืองมูล[1]

ภาพจาก: http://3.bp.blogspot.com/-QrtcgZ2Te9I/UDYICAi6OVI/eYkgBycmf2w/s1600/3088-1-1106058949.jpg

★ บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาล ต่อการบริหารจัดการองค์กร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน และข้าราชการท้องถิ่นและพนักงาน จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 72 คน ผลการศึกษาพบว่า

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นในระดับสูงที่สุด ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ รองลงมา คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

2. สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งและระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำไม่แตกต่างกัน

3. สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* Abstract

The aim of this study was to investigate and to compare the opinion of municipality council members and local government officers towards good governance management of the administrators of Pakodam Sub-district Municipality, Maelao District, Chiangrai Province.

The populations in this study were twelve municipality council members and sixty local government officers and staff which accumulate seventy-two participants.

The findings indicated that:

1. In the overall picture, the respondents voiced their opinion at the high level towards good governance management of the administrators. However, the principle holding highest degree was responsibility, while the subsequent principles including participation, morality, transparency, rule of law, and cost-effectiveness respectively.

2. Municipality council members and local government officers with their different demographic background (that is, gender, education, income, rank, and duration in the position) showed no different opinion towards good governance management of the administrators.

3. Municipality council members and local government officers with their different age range showed significant different opinion towards good governance management of the administrators at the confidence level of .05

★ บทนำ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ต้องดำเนินการและปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ตามบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2546 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อีกหลายประการ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินงานและปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประชาชนในด้านต่างๆ มากขึ้น เช่น ด้านการบริการ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ ฉะนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องพัฒนาการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนองความต้องการของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิผล (Efficiency) มีความถูกต้อง รวดเร็ว การบริการ การอำนวยความสะดวก รวมถึงการดำเนินงานในด้านต่างๆ จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนต่อไป ประกอบกับรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานราชการของทุกภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและสนองตอบกับความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด และกำหนดให้มีการบริหารราชการแบบบูรณาการของทุกภาคส่วน โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช 2542 กำหนดแนวทางในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาลขึ้น เพื่อให้ส่วนราชการนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติราชการ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดเป็นนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ฉะนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา จึงมีความจำเป็นต้องนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง ตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต่อไป

การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักประสบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2543: 8)

1. ด้านหลักนิติธรรม เช่น การไม่ยึดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแบบแผนของทางราชการในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. ด้านหลักคุณธรรม เช่น การนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการบริหารจัดการ การเล่นพรรคเล่นพวก การใช้ระบบศักดินา เป็นต้น

3. ด้านหลักความโปร่งใส เช่น การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ต่อพรรคพวก การทุจริตในหน้าที่ การปกปิดข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม เช่น การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชน สมาชิกสภาเทศบาลและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กร เป็นต้น

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ เช่น การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานด้านการวางแผน การงบประมาณ การปฏิบัติงานของภาคส่วนต่างๆ เป็นต้น

6. ด้านหลักความคุ้มค่า เช่น การใช้จ่ายงบประมาณโดยไม่ยึดหลักความประหยัด หลักความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น การไม่เน้นหลักของอรรถประโยชน์ เป็นต้น

การบริหารจัดการองค์กรของเทศบาลตำบลป่าก่อดำ ประกอบด้วยการบริหาร 6 ด้าน คือ (เทศบาลตำบลป่าก่อดำ. 2552: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

1. ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล เช่น การจัดทำแผนพัฒนาประจำปี แผนพัฒนาเทศบาล 3 ปี การวางแผนอัตรากำลัง 3 ปี เป็นต้น

2. ด้านการบริหารงบประมาณและการคลัง เช่น การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

3. ด้านการบริหารงานบุคคล เช่น การบรรจุแต่งตั้ง การสรรหาบุคลากร เป็นต้น

4. ด้านการให้บริการและอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน เช่น การให้บริการงานทะเบียนราษฎร์ การจัดเก็บภาษี การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การดำเนินการตามเรื่องราวร้องทุกข์ร้องเรียนของประชาชน การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อน เป็นต้น

ภาพจาก: http://1.bp.blogspot.com/-puUvO2Hchwk/UKCmfhsyd1I/tbYLaKm4Y20/s1600/.jpg

5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การเสนอแนะความคิดเห็น เป็นต้น

6. ด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น การจัดสรรงบประมาณหรือจัดทำแผนงาน/โครงการให้ตรงกับความต้องการของประชาชน เป็นต้น

การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินการและนำลงสู่การปฏิบัติของเทศบาลตำบลป่าก่อดำเพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น บุคคลที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การควบคุมกำกับดูแลการดำเนินการและการปฏิบัติงานของข้าราชการที่สำคัญ คือ ผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรีและที่ปรึกษานายกเทศมนตรี การดำเนินงานของผู้บริหารของเทศบาลตำบลป่าก่อดำดังกล่าว บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลในการวัดผลการดำเนินงานของผู้บริหาร คือ สมาชิกสภาเทศบาลในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารและข้าราชการท้องถิ่นในฐานะฝ่ายข้าราชการประจำมีหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดโดยฝ่ายบริหาร

ดังนั้น ประเด็นที่ผู้ศึกษาสนใจทำการศึกษา คือ ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะในการบริหารงานของเทศบาลและในการจัดทำการศึกษาครั้งต่อไป

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

★ ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาล ต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย โดยผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ

2. ผู้บริหารของเทศบาลตำบลป่าก่อดำสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการบริหารงานเทศบาลตามภารกิจ อำนาจหน้าที่และตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

3. ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานของเทศบาลตำบลป่าก่อดำสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามภารกิจและตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

4. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลป่าก่อดำ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตรวจสอบกำกับดูแลและติดตามประเมินผลในการบริหารงาน การปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจหน้าที่และตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

★ สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำแตกต่างกัน

★ ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นเนื้อหา คือ การบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษาใน 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เมษายน-กรกฎาคม 2554

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากประชากร ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน และข้าราชการท้องถิ่นและพนักงาน จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 72 คน

ตัวแปรและกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งและระยะเวลาดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานของเทศบาลตำบลป่าก่อดำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ ใน 6 ประการ คือ

2.1 หลักนิติธรรม

2.2 หลักคุณธรรม

2.3 หลักความโปร่งใส

2.4 หลักการมีส่วนร่วม

2.5 หลักความรับผิดชอบ

2.6 หลักความคุ้มค่า

★ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีวิธีการและลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลป่าก่อดำ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1.1 ประธานสภาเทศบาล จำนวน 1 คน

1.2 รองประธานสภาเทศบาล จำนวน 1 คน

1.3 สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 10 คน

2. ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล จำนวน 60 คน ประกอบด้วย

2.1 หัวหน้ากองและหัวหน้าฝ่าย จำนวน 5 คน

2.2 ข้าราชการท้องถิ่นและลูกจ้างประจำ จำนวน 20 คน

2.3 พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 20 คน

2.4 พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากสมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Question) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งและระยะเวลาในการทำงานในตำแหน่ง จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำใน 6 ด้าน มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Question) จำนวนด้านละ 5 คำถาม รวมทั้งหมด 30 คำถาม คือ

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Question) เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการองค์กร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้าง ปรับปรุงแก้ไขและหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. สอบถามข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลป่าก่อดำเพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำแบบสอบถามและแบบทดสอบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล

3. จัดทำเครื่องมือฉบับร่าง แล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษา ทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อ

4. ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามตามข้อแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัย (IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพเพื่อหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของ Croonbach โดยการหาค่าสัมประสิทธิแอลฟ่า (Alpha Coefficient) เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิแอลฟ่า (Alpha Coefficient) = 0.928

6. ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วจัดทำเป็นฉบับจริงที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามและแบบทดสอบไปให้สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล โดยวิธีแจกแบบสอบถามและแบบทดสอบให้กับสมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานเทศบาลทุกคน จำนวน 72 คน และให้ผู้ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบนำส่งคืนให้กับผู้ศึกษาวิจัย ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554

2. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและแบบทดสอบ โดยแยกให้เป็นหมวดหมู่

3. ตรวจให้คะแนนตามที่กำหนด แล้วนำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติที่ได้กำหนดไว้

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาวิจัยได้นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปตาราง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ วิเคราะห์โดยใช้ สถิติ X^2–test

★ สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลตำบลป่าก่อดำ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท มีตำแหน่งเป็นข้าราชการท้องถิ่นสายผู้ปฏิบัติและพนักงานจ้างตามภารกิจ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1-3 ปี

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่น ต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ

จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลตำบลป่าก่อดำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นในระดับสูงที่สุด ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ รองลงมา คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1. หลักนิติธรรม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่สูงที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติโดยยึดระเบียบ กฎหมายตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ รองลงมา คือ การปฏิบัติโดยยึดระเบียบ แบบแผนและธรรมเนียมปฏิบัติที่ทางราชการกำหนดให้ยึดถือ

2. หลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่สูงที่สุด คือ การยึดถือปฏิบัติในกิจวัตรส่วนตัวด้วยหลักการมีคุณธรรมและจริยธรรมในการครองตน รองลงมา คือ การยึดถือความซื่อสัตย์ สุจริต ความจริงใจและความเสียสละในการบริหารงาน

3. หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่สูงที่สุด คือ ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาล รองลงมา คือ ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการตรวจสอบพัสดุและงานก่อสร้าง

4. หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่สูงที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้ข้าราชการท้องถิ่นและพนักงานมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาเทศบาลมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของเทศบาล

5. หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่สูงที่สุด คือ ความสำนึกและความรับผิดชอบในการบริหารงานต่อประชาชน รองลงมา คือ ความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากบริหารงาน

6. หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่สูงที่สุด คือ การส่งเสริมหรือกำหนดนโยบายการบริหารงานภายใต้หลักการประหยัดและคุ้มค่า รองลงมา คือ การรู้จักระดม หรือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการบริหารงานอย่างเต็มศักยภาพที่มีอยู่

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาล ต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งและระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำไม่แตกต่างกัน

2. สมาชิกสภาเทศบาลและข้าราชการท้องถิ่นในเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหา อุปสรรคในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำมีจำนวน 4 ข้อ คือ การขาดความเอาจริงเอาจังในการบริหารงานจากผู้บังคับบัญชาและผู้บริหาร การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลมีน้อย ทำให้มีงบประมาณสนับสนุนในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่เพียงพอ การขาดความชัดเจนในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและการขาดความร่วมมือร่วมใจและเอกภาพในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าก่อดำ มีจำนวน 5 ข้อ คือ ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจัง ควรปลูกจิตสำนึกในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น ควรเสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจและความเป็นเอกภาพในองค์กร ควรจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นในการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น และควรทำงานเป็นทีมให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

★ ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในหัวข้อที่มีผลการศึกษาอยู่ในระดับสูงให้มีการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมต่อไป

2. เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหัวข้อที่มีผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง คือ

2.1 หลักนิติธรรม ในหัวข้อการปฏิบัติโดยใช้ระบบคุณธรรม ยึดความยุติธรรม ความชอบธรรมและการยอมรับ และหัวข้อการปฏิบัติโดยยึดความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค

2.2 หลักคุณธรรมในหัวข้อการยึดถือระบบคุณธรรมในการบรรจุ แต่งตั้ง การสรรหาบุคลากร และหัวข้อการยึดถือระบบคุณธรรมในการพิจารณาความดีความชอบและการเลื่อนขั้นประจำปี

2.3 หลักความโปร่งใส ในหัวข้อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณ และหัวข้อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการพิจารณาอนุมัติการเสนอราคาต่อเทศบาล

2.4 หลักความคุ้มค่า ในหัวข้อการประหยัดงบประมาณในการบริหารงานงบประมาณของเทศบาล และหัวข้อการคำนึงถึงความคุ้มค่า อรรถประโยชน์หรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการบริหาร

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภาและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลมากขึ้น

★ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา สรุปข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะที่เจาะลึกให้ครบถ้วนทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทำการศึกษาในภาพรวมระดับอำเภอ จังหวัดหรือระดับชาติเพื่อให้ได้ผลการศึกษาและเห็นสภาพของปัญหาอย่างเป็นระบบและชัดเจนขึ้น

2. ควรทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรม สามารถวัดผลได้ในเชิงประจักษ์

3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา เพื่อประเมินผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท

4. ควรทำการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยเน้นหนักในภาคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการต่างๆ เพื่อหาแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีระบบเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.** กรุงเทพมหานคร: กรมฯ, 2543.

_____. **พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546.** กรุงเทพมหานคร: กรมฯ, 2547.

_____. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542.** กรุงเทพมหานคร: กรมฯ, 2543.

เทศบาลตำบลป่าก่อดำ. **แผนพัฒนาประจำปี 2552.** เชียงราย: เทศบาลฯ. 2552.

_____. **แผนพัฒนาประจำปี 2554.** เชียงราย: เทศบาลฯ. 2554.

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

Childhood Education Administration of Santonmue Sub-district Administrative Organization, Mae-ai District, Chiangmai Province

ประสพชัยศิริ จาริเพ็ญ[1]

ภาพจาก: http://www.dusitcenter.org/dusitwebs/plan/uppic/WfQx26NPWf_SAM_3003.JPG

* บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานและแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชากร รวมทั้งสิ้น 120 คน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สภาพการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 6 มาตรฐาน ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มประชากรให้ความเห็นว่า อยู่ในระดับมาตรฐานทุกตัวชี้วัด ยกเว้น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มประชากรได้ให้แนวทางเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยขอความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชน

ด้านบุคลากร จะต้องมีคุณสมบัติและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ด้านสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการก่อสร้างหรือปรับปรุง บริเวณศูนย์เด็กเล็กทั้งภายในและภายนอกอาคาร ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คือ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆ ต้องมีส่วนร่วม เพื่อช่วยส่งเสริมในการพัฒนาเด็กและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกัน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา คือ ต้องมีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับต่างๆ เช่น ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เป็นต้น

* Abstract

The aim of this study was to investigate the administration condition and the childhood education administration guidelines for four school settings in Santonmue Sub-district, Mae-ai District, Chiangmai Province. The framework underpinning of this study corresponded with the benchmarks of Department of Local Administration (DLA). The research employed documentary analysis and questionnaire as a means to collect the data. One-hundred and twenty people were recruited as the participants in this study.

Following the benchmarks regulated by Department of Local Administration, the respondents rated their opinion that the administration of childhood education center in four school settings of Sontonmue Sub-district met the six standards except that of promoting the development network area which was still sub-standard.

The respondents voiced their possible guidelines towards the childhood education administration in Santonmue Sub-district within six domains.

Administration domain, the local administrative organization must administrate the childhood education that meet with quality and standards. Support can be sought from the local communities.

Personnel domain, the staff working with children must be qualified and competent in looking after the children.

Childhood education center domain, the buildings' structure must be strong, safe, and hygiene both inside and outside.

Academic and activities following the curriculum, the childhood education center must organize the activities that cover four development areas including physical, psychological, social, and cognitive.

Participation and support from the stakeholders, parents, communities, and various organizations must participate in promoting the childhood education development, share their thoughts, and draw their

actions towards the same direction.

Development network promotion, the network span must be extended among the working units as well as organizations in charge of education provision at different levels such as the local administrative organization, district, and provincial.

* บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา การรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งกลไกดังกล่าวต้องอาศัยการจัดการศึกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหนึ่งที่มีสิทธิและหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 78 (3) มาตรา 80 (4) มาตรา 281 และมาตรา 289 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจกิจการของท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน ตลอดจนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดเป้าหมายและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ และในด้านการจัดการศึกษายังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา ตลอดจนฝึกอบรมด้านวิชาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550: 22-23, 112, 116) ซึ่งมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 (2) ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมาตรา 9 (6) ให้จัดการศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น นอกจากนั้น ในมาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งในการจัดการศึกษานั้น ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐาน โดยมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 6-7, 25)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้จัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่นขึ้นตามกรอบมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น (มถ.) มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยมีมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 6 มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาตามภารกิจหน้าที่ เพื่อให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งในการดำเนินงานนั้นจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดหรือมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานเพียงใด ต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเป็นเครื่องมือกำกับติดตามและตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่า การบริหารงานนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด สำหรับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง ทำให้ทราบว่า การบริหารงานจัดการศึกษาของตนเองมีคุณภาพมาตรฐานหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548: คำนำ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและผู้ด้อยโอกาส ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลหรือเมืองพัทยา ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและได้มาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547: 1)

ภาพจาก: http://www.dusitcenter.org/dusitwebs/plan/uppic/0hkk0u4Kaj_DSC07862.JPG

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 66 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และมาตรา 67 (5) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อีกทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 16 (9) ว่า "องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง" จึงพอสรุปได้ว่าหน้าที่อีกประการหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลคือการส่งเสริมและจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541:45) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาหลายประการ เช่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ขาดความต่อเนื่องทางการเมือง ครูขาดขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอ ยังต้องพึ่งพิงงบประมาณจากส่วนกลางทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ เป็นต้น

การกระจายอำนาจการศึกษาลงสู่ท้องถิ่นอาจมีปัญหาด้านบุคลากรซึ่งยังขาดความเข้าใจในแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และอาจมีปัญหาด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เนื่องจากขาดทักษะการบริหาร ทักษะการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ และองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจหรือยังขาดความเข้าใจในการประสานการดำเนินงานร่วมกับทางหน่วยงานของรัฐ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่ และนอกเหนือจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สภาวะความเป็นอยู่หรือพื้นที่ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นก็นับเป็นปัญหาอุปสรรคที่ยากยิ่งต่อการผลักดันให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับการขยายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

องค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของมนุษย์ว่า สมควรที่จะได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมเพื่อที่จะเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไป จึงจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้น จำนวน 4 แห่ง โดยได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานต่างๆ เช่น พัฒนาชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น มีเด็กจำนวน 120 คน ผู้ดูแลเด็กจำนวน 10 คน ซึ่งได้ดำเนินการจัดการศึกษาโดยจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวันเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและสภาพความน่าจะเป็นของในแต่ละกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กับเด็กโดยมีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมให้มี

ประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผลการดำเนินงานจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของพ่อแม่และผู้ปกครองซึ่งเป็นบุคคลแรกที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยผู้ปกครองย่อมปรารถนาให้เด็กในวัยนี้ปรับตัวได้ดี มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยวางพื้นฐานที่ดีให้กับเด็ก ผู้ปกครองถือเป็นครูคนแรกของเด็ก การเริ่มต้นวางพื้นฐานที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตของเด็กอย่างงดงาม (พัชรี สวนแก้ว. 2536: 2) ดังนั้น ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลที่หน่วยงานต้องให้ความสำคัญและต้องยอมรับฟังความคิดเห็นเพราะผลการศึกษาของเด็กส่วนหนึ่งต้องมาจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษา โดยผู้ปกครองกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดผลดีต่อเด็กมากที่สุด

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ ที่ได้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ผ่านมาประสบกับปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้านบุคลากร การบริหารจัดการ รวมทั้ง อาคารสถานที่ มาตรฐานการจัดการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีมาตรฐาน ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดไว้มากน้อยหรือไม่ เพียงไร และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณานำไปสู่การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

★ ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการวางแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพต่อไป

3. เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

★ ขอบเขตของระยะเวลา

มิถุนายน-ตุลาคม 2555

★ ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก หัวหน้าศูนย์ฯ ผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งสิ้นจำนวน 120 คน

2. เนื้อหาการศึกษา คือ เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 6 มาตรฐาน ดังนี้

2.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 มาตรฐานด้านบุคลากร

2.3 มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2.4 มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. พื้นที่ศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 แห่ง

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ สภาพและแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

★ วิธีดำเนินการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ประสานกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำแบบสอบถามแจกจ่ายให้กับประชากร จำนวน 120 ฉบับ เพื่อตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้คอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การศึกษาสภาพการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean, S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

5 หมายถึง มีมาตรฐานต่อการจัดการศึกษาในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีมาตรฐานต่อการจัดการศึกษาในระดับมาก
3 หมายถึง มีมาตรฐานต่อการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีมาตรฐานต่อการจัดการศึกษาในระดับน้อย
1 หมายถึง มีมาตรฐานต่อการจัดการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ภาพจาก: http://www.dusitcenter.org/dusitwebs/plan/uppic/pnfbA659sD_DSC07061.JPG

★ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาอิสระครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารงานและแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คณะผู้บริหารศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ ยังไม่เคยรับการประเมินมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และไม่ทราบ/ไม่แน่ใจว่าได้รับเอกสารมาตรฐานหรือแบบประเมินศูนย์เด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก พบว่า มีการศึกษาในระดับ ม.6 หรือ ป.ว.ช และปริญญาตรี เป็นจำนวนที่เท่ากัน ส่วนใหญ่เป็นครู/ผู้ดูแลเด็ก มา 5–10 ปี ส่วนใหญ่ เคยได้รับเอกสารมาตรฐานหรือแบบประเมินศูนย์เด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่เหลือไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าศูนย์เด็กเล็กที่รับผิดชอบผ่านการประเมินและรับรองและทุกคนเคยเข้ารับการอบรมเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก โดยส่วนใหญ่ได้เข้ารับการอบรม 2-3 ครั้งต่อปี

ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นบิดา/มารดาของเด็ก และเคยเข้าร่วมทำกิจกรรมของศูนย์ฯ

2. สภาพการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการ ผลการประเมินมีระดับผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการ รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีตัวแทนที่มาจากชุมชน ซึ่งจัดประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ

2.2 ด้านบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก ผลการประเมินอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ โดยทุกคนมีความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก หัวหน้าศูนย์ฯ มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่ง จบปริญญาตรีปฐมวัย มีประสบการณ์ทำงาน ไม่ต่ำกว่า 2 ปี ผู้ดูแลเด็กทุกคนได้เข้าอบรม หลักสูตรดูแลเด็ก คนละ 2 ครั้งต่อปี

2.3 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐาน ในตัวชี้วัดมีการจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ภาษา จริยธรรมและการสร้างสรรค์ ศิลปะและดนตรี มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จัดมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความสะอาดและปลอดภัย ห้องน้ำ ห้องส้วมถูกสุขลักษณะและเหมาะกับเด็ก มีการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ พื้นที่สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นเหมาะสม การบริการอาหารสะอาดและมีคุณค่าทางโภชนาการ

2.4 ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการประเมินอยู่ระดับผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี เด็กมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตนเอง ได้แก่ แปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน ใช้ช้อนกลาง ล้างมือบ่อยๆ ปิดปากเวลาไอหรือจาม เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความขยัน ประหยัด ความซื่อสัตย์ มีวินัย สุขภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า มีมาตรฐาน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ใน 4 กิจกรรม คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและด้านบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอบรมดูแลเด็กทั้ง 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านอาคารสถานที่ กิจกรรมด้านครุภัณฑ์ กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน กิจกรรมด้านบริการสาธารณะ ชุมชนสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์เด็ก ทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน อุปกรณ์ต่างๆ กิจกรรมด้านการบริจาคเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรม กิจกรรมให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน กิจกรรมสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กิจกรรมให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา พบว่า ยังไม่มีมาตรฐาน ในตัวชี้วัดนี้กล่าวคือ ยังไม่มีการทำบันทึกข้อตกลงกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กฯ

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะโดยแยกเป็นรายด้าน สามารถสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ คือ ด้านวิชาการ และการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยขอความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่มีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานที่ 3 ด้านสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ สถานที่ ตลอดจนบรรยากาศรอบๆ บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก

แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร คือ กระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คือ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาและศาสนสถานกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดต่อกันและกัน เพื่อช่วยส่งเสริมในการพัฒนาเด็กและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา คือ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัด

การศึกษาระดับต่างๆ เช่น ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้ศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารงานและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

2. ควรนำผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ค้นพบไปเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานเตรียมความพร้อมในด้านกระบวนการต่อไป

3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรสำรวจและกำหนดความต้องการความจำเป็นของสถานศึกษาเพื่อให้ได้ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงและนำมากำหนดเป็นความต้องการความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาในการบริหารงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรร่วมมือกันในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาของทั้งสองหน่วยงานในลักษณะร่วมพัฒนาเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 3-5 ปี เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษามีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำสมรรถนะการจัดการศึกษาของหน่วยงานอื่น เช่น เทศบาล สำนักงานพื้นที่เขตการศึกษา โรงเรียนเอกชน มาเทียบเคียงเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการศึกษา ด้านปัจจัยและด้านผลิต

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ

3. การศึกษาในครั้งนี้ ระเบียบวิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเพียงเฉพาะข้อมูลที่ได้จากเอกสารและแบบสอบถามเพียงแต่กลุ่มบุคคลที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีการศึกษาเท่านั้น หากผู้ที่สนใจทำการศึกษาในหัวข้อเดียวกันหรือลักษณะเดียวกันนี้ ผู้วิจัยเสนอให้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย โดยมุ่งเน้นศึกษาเพิ่มเติมความคิดเห็นเพื่อเป็นการต่อยอดงานของข้าพเจ้าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. **คู่มือปฏิบัติงานสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล.** กรุงเทพมหานคร: กรมฯ, 2538.

_____. **คู่มือแนวทางการปฏิบัติการจัดการศึกษาของท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร: กรมฯ, 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ, 2544.

_____. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ, 2545.

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณ ภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

People's Opinion towards Administration of the Budget within the Development Plan of Pasak Subdistrict Administration Organization, Phusang District, Phaoyao Province

นายเชาวน์ หายทุกข์[1]

ภาพจาก: http://i750.photobucket.com/albums/xx142/sit020/IMG_0451.jpg

* บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนระหว่างอาชีพที่แตกต่างกันที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ One Way ANOVA ผลการศึกษา พบว่า

ระดับความความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล ในภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง แต่เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อด้านความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย อยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียว สำหรับด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ และด้านการจัดสรรงบประมาณ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณทั้ง 3 ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนระหว่างอาชีพที่แตกต่างกันที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาไม่แตกต่างกัน

★ **คำสำคัญ:** ความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณ งบประมาณ การบริหารงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านความถูกต้องตามระเบียบ ด้านความโปร่งใส

★ Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the people's opinion towards the administration of the budget in the development plan of Pasak Subdistrict Administration Organization, Phusang District, Phaoyao Province; and 2) to compare the opinion among people from different career background towards the administration of the budget. Three hundred and sixty five participants were recruited as the samples in this study, and the rating-scale questionnaire was employed as means to collect the data. The data was analyzed and reported using frequency, percentage, mean, standard deviation, and One-Way ANOVA.

The findings revealed that, in the overall, the people voiced moderate level of their opinion towards the administration of budget in the

development plan of Pasak Subdistrict Administration Organization. However, in the subdomains, the people showed high level of opinion only in the area of accuracy in meeting with the regulations. The people reported their moderate level of opinion for the other domains, which include budget spending, transparency administrating budget, and budget allocation.

The comparison results of the people's opinion according their job background indicated no statistical significant different opinion among the people from different career background.

★ บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรปกครองตนเอง (Local Self-Government) ซึ่งเป็นส่วนราชการที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจการปกครองส่วนภูมิภาคมาเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีคณะผู้บริหารที่เลือกตั้งมาจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น เพื่อมาบริหารจัดการบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ มีสถานะเป็นนิติบุคคล มีรายได้จากการเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมและมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีอิสระในการทำงาน แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและนโยบายของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดระเบียบตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) โดยรัฐมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นนี้ ทำให้เกิดสภาพการปกครองตนเองหรือการปกครองตนเองในท้องถิ่น (Local Self-Government) และตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้การดำเนินงานของท้องถิ่นเป็นไปอย่างอิสระ มีอำนาจในการบริหาร การกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังทำหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาล โดยมีอำนาจในการบริหารงานผ่านผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ใช้อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่น ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้

ภาพจาก: http://rayongstyle.com/wp-content/uploads/2013/05/556000005846602.jpeg

อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจะพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าและเป็นที่พึ่งของประชาชนได้นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการ การงบประมาณ การเงินการคลังและความพร้อมด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญคือ การมีฐานะการคลังที่เป็นอิสระหรือมีอำนาจในการใช้จ่ายเงินของตนเองได้อย่างเต็มที่ตามความต้องการของท้องถิ่น สามารถดูแลจัดการผลประโยชน์ในทรัพย์สินให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด (จิรวดี สืบสุนทร. 2553: 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นล่าสุด นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นจากการยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว 3 ปี ติดต่อกันเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท โดยได้รับการยกฐานะเป็นครั้งแรก วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 จำนวน 617 แห่ง และได้รับการยกฐานะในปีต่อๆ มา จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 7,853 แห่ง โดยมีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาล 2,266 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,509 แห่ง และองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2537: 6) มีอำนาจในการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารจัดการงานของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายให้อำนาจภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์คือ การพึ่งพาตนเองได้ โดยมีงบประมาณและรายได้ของตนเองที่มาจากการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่น จากทรัพย์สินของท้องถิ่นเอง เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้

และรวมถึงรายได้จากแหล่งอื่นๆ สามารถออกข้อบัญญัติตำบล จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพื่อนำงบประมาณไปพัฒนาตำบลในด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศาสนาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นและเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณส่วนหนึ่งในรูปแบบของเงินอุดหนุนจากส่วนกลางและงบประมาณที่ได้จากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น เพื่อเป็นเครื่องมือประกอบการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจะเป็นปัจจัยที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดทำงบประมาณให้เป็นไปตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของอำเภอ แผนพัฒนาของจังหวัด และนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นๆ ด้วย จากอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่มากมาย องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องหาข้อมูลจากสภาพปัญหาของท้องถิ่นและจัดลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาและดำเนินงานตามงบประมาณของตน ส่วนโครงการขนาดใหญ่ซึ่งไม่สามารถใช้งบประมาณของตนเองได้ ก็ควรต้องประสานแผนทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันหรือท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อทำกิจการร่วมกัน

การบริหารท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้านั้น อาจกล่าวได้ว่า "เงินงบประมาณ" เป็นปัจจัยที่สำคัญ เพราะถ้าหากท้องถิ่นมีรายได้น้อยการพัฒนาย่อมไม่ก้าวหน้า ดังนั้นท้องถิ่นจะต้องพยายามพัฒนาการจัดหาและจัดเก็บรายได้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย มิใช่จะรอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลฝ่ายเดียว เนื่องจากสภาพปัจจุบันท้องถิ่นแต่ละแห่งมีงบประมาณของตัวเองแทบจะไม่พอกับรายจ่าย และโดยเฉพาะมักจะเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับรายจ่ายประจำ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและค่าวัสดุมากกว่ารายจ่ายเพื่อการลงทุนที่เป็นสิ่งก่อสร้างหรือที่ดิน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคณะผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องทำความเข้าใจ เพื่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณอยู่ในขอบเขตของกฎหมายและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนเป็นไปอย่างประหยัด การใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามระเบียบหรือมีการทุจริตเกิดขึ้นแล้ว ย่อมจะส่งผลเสียแก่ท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวม และจะมีผลกระทบโดยตรง

ต่อผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอีกด้วย (สิทธิเดช ศรีสุวรรณดี. 2545: 1)

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ มีกฎหมายและระเบียบที่บังคับใช้ใหม่ มีพนักงานส่วนใหญ่เป็นข้าราชการใหม่ยังไม่มีความคุ้นเคยกับระบบราชการ ดังนั้นในระยะแรกๆ จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลจากส่วนกลางอย่างใกล้ชิด จนถึงปัจจุบันประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลในหลายๆ ครั้งที่ผ่านมา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีปัญหาในการบริหารงานในหลายๆ ด้าน เช่น ปัญหาโครงสร้างของระบบงาน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ ซึ่งมีการจัดทำงบประมาณที่ล่าช้า ไม่ตรงความต้องการ และจัดสรรงบประมาณไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ยังพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาตำบลมากนัก ทำให้การจัดสรรงบประมาณในโครงการต่างๆ กระจัดกระจายเป็นเบี้ยหัวแตกและมีการปรับแผนพัฒนาตำบลกันบ่อย การจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะของการกำหนดตัวเงินไว้ก่อนแล้วหาเนื้องานมาใส่ (ชำเลือง พุฒพรหม. 2545: 4)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก แต่ในการดำเนินงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนมานั้น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่หรือแม้แต่เทศบาล มีภารกิจที่ถูกกำหนดจากทางส่วนกลางที่จะต้องดำเนินการโดยอาศัยงบประมาณที่รัฐบาลได้จัดสรรให้กับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เมื่อพิจารณาดูแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณในปริมาณเท่าเดิมหรือบางแห่งอาจจะได้รับการจัดสรรงบประมาณที่น้อยกว่าในปีที่ผ่านมา การจัดสรรงบประมาณกับภารกิจที่ถ่ายโอนมาสู่ท้องถิ่นมักสวนทางกัน เช่น งบประมาณสำหรับการดำเนินการเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท แม้รัฐบาลจะมีการแยกเงินอุดหนุนเป็นเงินประเภทต่างๆ แต่เงินอุดหนุนเหล่านี้ก็นับรวมเป็นเงินรายได้ของทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากมองในแง่ของการกระจายอำนาจทางการคลังและอำนาจการบริหารแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความเป็นอิสระในด้านนี้เท่าที่ควร เนื่องจากข้อจำกัดในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งยังอยู่ในปริมาณที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับเงินอุดหนุนที่รัฐบาลอุดหนุนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจึงต้องพึ่งรายได้

จากงบประมาณของรัฐบาลกลางเป็นหลัก ซึ่งการพัฒนาและการขยายตัวทั้งรายรับ-รายจ่าย อันเกิดจากการถ่ายโอนอำนาจ ภารกิจและงบประมาณ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก มีภารกิจ หน้าที่การบริหารงานและการพัฒนาในลักษณะของงบประมาณรายได้ไม่พอกับรายจ่าย เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของประชาชนที่มีมากมายไม่จำกัด องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักจึงมีความจำเป็นที่จะต้องบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดภายใต้แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ด้วยบริบททางสังคมของชุมชนต่างๆ ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ยังคงสภาพความเป็นชนบทและยึดถือแนวปฏิบัติ เช่น สังคมชนบทโดยทั่วๆ ไป เมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักได้ตั้งงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมไปแล้ว ประชาชนมักจะคาดหวังว่าในแต่ละปีจะมีงบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมในรูปแบบเดิมอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี ซึ่งข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณและการพิจารณาให้ความเห็นชอบการใช้จ่ายงบประมาณกลับเป็นบทบาทหน้าที่ของฝ่ายการเมืองและสภาท้องถิ่น ส่วนฝ่ายข้าราชการประจำและพนักงานมีหน้าที่ในการรวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ และความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ที่เสนอเข้ามาในรูปของกิจกรรม โครงการต่างๆ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละปีที่มีอยู่อย่างจำกัด ปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ คือ "การบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด" เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหากองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำเงินงบประมาณมาแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างตรงความต้องการก็จะทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การบริหารงบประมาณเกิดประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวมและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลมากที่สุด

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนระหว่างอาชีพที่แตกต่างกันที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

★ ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

2. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนระหว่างอาชีพที่แตกต่างกันที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

★ ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งการบริหารงบประมาณตามกระบวนการจัดทำแผนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 4 ด้าน คือ

1. ด้านกระบวนการจัดสรรงบประมาณ
2. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ
3. ด้านความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย
4. ด้านความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา จำนวน 4,154 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตุลาคม 2555-มกราคม 2556

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ทั้งหมด 10 หมู่บ้าน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ อาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ และรับราชการ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

ภาพจาก: http://happynetwork.org/upload/pics/DSC08468.jpg

★ วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา จำนวน 4,154 คน (สำนักทะเบียน. 2555: 12)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง การคำนวณหาขนาดของประชากรเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมนั้น สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ ใช้สูตรการคำนวณของ Yamane, Taro (1973: 3) ในระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ซึ่งจะได้ขนาดประชากรที่เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 365 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเอง ซึ่งเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง 365 คน มีจำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในชุมชนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดสรรงบประมาณ
2. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ
3. ด้านความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย
4. ด้านความโปร่งใส

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือประชาสัมพันธ์ถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลป่าสักเพื่อขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลในแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยพร้อมทีมงานลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามการวิจัยเพื่อตรวจเช็คความสมบูรณ์และนับจำนวนแบบสอบถามเพื่อประเมินว่าจำนวนแบบสอบถามได้ครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่สามารถเก็บได้ครบ แต่ถ้าสามารถเก็บแบบสอบถามได้เกิน 80% ของแบบสอบถามที่ได้กำหนดไว้ก็ถือว่ายอมรับได้และสามารถนำมาประมวลผลข้อมูลได้

การจัดทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ออกแบบข้อคำถามตามตัวแปรที่ศึกษา ตัวชี้วัด และแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นบรรทัดฐาน กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการนำเสนอการศึกษาอิสระโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ One Way ANOVA โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย (Tabular Presentation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาสร้างคู่มือลงรหัสในแบบฟอร์มและบันทึกข้อมูลจากแบบฟอร์มรหัสลงในคอมพิวเตอร์ โดยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย (Tabular Presentation) และใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Content Analysis) โดยใช้

1.1 ค่าความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายค่าของตัวแปรที่เป็นข้อมูลทั่วไป

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายค่าของตัวแปรในข้อคำถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

2. ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ One Way ANOVA ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41–50 ปี วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ย/เดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท ตำแหน่งหรือบทบาทในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป และดำรงชีพอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2

2.1 ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลในภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย และความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ และด้านการจัดสรรงบประมาณ

ด้านกระบวนการจัดสรรงบประมาณ โดยรวม ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. มีการเรียกผู้นำหมู่บ้านมาประชุมเพื่อรับทราบวิธีการจัดสรรงบประมาณของ อบต. รองลงมา คือ อบต. มีการประมาณการรายรับเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้และต่ำสุด คือ อบต. จัดสรรงบประมาณตรงความต้องการของหมู่บ้านและประชาชน

ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โดยรวม ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. สามารถเบิกจ่ายงบประมาณทันตามระยะเวลาและความต้องการของหมู่บ้าน รองลงมา คือ อบต. มีการนำปัญหาและข้อบกพร่องในการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละปีมาแก้ไขปรับปรุงในการจัดทำงบประมาณปีต่อไป และต่ำสุด คือ อบต. บริหารงบประมาณโดยยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ด้านความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย โดยรวม ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลในระดับมาก โดยความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณพิจารณาจากแผนงานโครงการที่หมู่บ้านเสนอขอ รองลงมา คือ ผลการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานท้องถิ่น และต่ำสุด คือ อบต. ได้แจ้งรายรับ-รายจ่ายให้ประชาชนทราบทุกครั้ง

ด้านความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ โดยรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทต่างๆ เป็นไปตามรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ รองลงมา คือ อบต. ได้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายโดยผ่านความเห็นชอบของคณะผู้บริหารทุกครั้งก่อนเสนอต่อสภาท้องถิ่นและต่ำสุดคือมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารจัดซื้อ-จัดจ้าง ข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง ให้ประชาชนรับทราบ สามารถตรวจสอบได้

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนระหว่างอาชีพที่แตกต่างกันที่มีต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบลไม่แตกต่างกัน

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ควรดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณ โดยจัดเวทีประชุมย่อยให้บุคลากร ตลอดจนผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมกับประชาชนทุกอาชีพในชุมชน เพื่อทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น และเป็นการช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยสร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับประชาชนในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยครั้งต่อไปควรประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

เอกสารอ้างอิง

จิรวดี สืบสุนทร. **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารงานคลังท้องถิ่นด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (E-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย.** การศึกษาอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.** กรุงเทพมหานคร: ส่วนท้องถิ่น, 2537.

สิทธิเดช ศรีสุวรรณดี. **ความรู้และความเข้าใจในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2545.

ชำเลือง พุฒพรหม. **ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาการพัฒนา) ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

สำนักทะเบียน. **ข้อมูลจำนวนประชากรตำบลป่าสัก.** พะเยา: สำนักทะเบียนอำเภอภูซาง, 2555.

Yamane, Taro. **Statistics : An introductory analysis.** (3rd ed). New York:Harper & Row, 1973.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

People's Participation in Waste Management of Janjawa Subdistrict Municipality, Maechan District, Chiangrai Province

นางนิรุชา ชาวคำเขตต์[1]

ภาพจาก: http://sanmahapon.files.wordpress.com/2010/06/dscf9563.jpg

★ บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกับผู้นำชุมชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 471 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ t-test

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนำขยะที่ใช้ซ้ำแล้วไปขายให้กับรถซาเล้งหรือร้านรับซื้อของเก่า ด้านการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการคัดแยกขยะที่เผาไหม้ไม่ได้ออกจากขยะอื่นก่อนนำไปทิ้ง เช่น เศษโลหะ เหล็ก แก้ว กระเบื้อง ส่วนด้านการลดปริมาณขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสาเหตุมาจากการเลือกซื้อผัก ผลไม้ หรืออาหารสดแทนการซื้ออาหารแปรรูปหรือแช่แข็งที่มีบรรจุภัณฑ์ และด้านการกำจัดขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง โดยสาเหตุของระดับการจัดการขยะอาจมาจากการปฏิบัติตามขั้นตอนยังไม่ดีเท่าที่ควร

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวมของสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เทศบาล ควรมีการกำหนดแนวทางการจัดการขยะร่วมกับประชาชน และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนร่วมมือในการจัดการขยะชุมชนและจัดเตรียมถังขยะแบบแยกประเภทให้กับหมู่บ้าน/โรงเรียน/วัด/ตลาด และที่สำคัญคือ การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในการคัดแยกขยะโดยการจัดถังขยะแยกสี เช่น สีแดงทิ้งขยะอันตราย สีเขียวทิ้งขยะเปียก สีเหลืองทิ้งขยะแห้งภายในชุมชน

★ Abstract

The objectives of this study were: 1) to investigate the waste management system of Janjawa Subdistrict Municipality; 2) to compare opinions between villagers and community leaders towards waste management system; and 3) to examine problems and guidelines to promote people's participation in the waste management system. Involved in this study were 471 participants, and questionnaire was employed as means to collect the data. The data was analyzed using percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test.

The findings revealed that:

High degree of problem was found participation in all areas of the waste management system of Janjawa Subdistrict Municipality in all aspects. Following the 5Rs approach, the aspects showed high level of waste management were recycle and separation of the waste. Regarding recycling aspect, the villagers disposed rubbish through selling them to rubbish buyers. For waste separation, the villagers separated types of waste before disposal such as burnable and non-burnable like metal, glass, and ceramic. The aspects showing moderate level of participation included reduction and disposal of the waste. The reduction aspect showed moderate level of participation because villagers bought food choices such as vegetables and fruits offered without packages instead of buying processed foods or frozen foods which are offered with packages. The disposal aspect also showed moderate level of participation due to the fact that villagers did not effectively follow waste disposal protocols.

Guidelines to promote people's participation in waste management were formulating an approach that can draw people's participation into the waste management system. For example, launch the strong public relations campaign disseminating information about benefits of waste management to the villagers. In addition, provide multiple-purpose waste containers for home/school/temple/market that allow users to separate types of wastes

when dispose. Finally, colorize waste containers as a means to raise awareness for the villagers to be aware of the waste types such as red for toxic wastes, green for wet waste, and yellow for dry waste.

★ บทนำ

สถานการณ์ขยะมูลฝอยในประเทศไทยปัจจุบัน มีการระบุถึงปริมาณขยะมูลฝอยที่ยังคงสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2551 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 15.03 ล้านตันหรือวันละ 41,064 ตัน (ไม่รวมขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงถัง) เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ประมาณ 0.27 ล้านตัน หรือร้อยละ 1.81 และเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณขยะเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2542 มีขยะเกิดขึ้นทั่วประเทศ 13.83 ล้านตัน โดยในเขตกรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะที่เก็บขนได้ประมาณวันละ 8,780 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 21 ในขณะที่ในเขตเทศบาลและเมืองพัทยามีขยะมูลฝอย 14,915 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 36 และในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีขยะมูลฝอย 17,369 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 43 ของปริมาณมูลฝอยทั่วประเทศ โดยมีการนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ประมาณ 3.45 ล้านตันหรือคิดเป็นร้อยละ 23 ของปริมาณที่เกิดขึ้น ซึ่งมีปริมาณที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น เนื่องจากการรณรงค์ให้กับประชาชน ชุมชนและผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการจัดการมูลฝอยไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนและสถานประกอบการ ซึ่งมูลฝอยประมาณร้อยละ 34 ถูกนำไปฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ร้อยละ 1 นำไปกำจัดโดยการเผาและที่เหลือยังคงใช้วิธีการกำจัดที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเทกองบนพื้น การเผากลางแจ้ง เป็นต้น (รายงานสถานการณ์มลพิษประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ. 2551: 18)

จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้มีขยะ เศษวัสดุของเสีย มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เป็นผลให้เกิดอันตรายและเกิดมลพิษในบริเวณที่ปนเปื้อน ดังในแหล่งทิ้งขยะของเทศบาลต่างๆ ที่นำขยะไปเทกองไว้เป็นภูเขาขยะ น้ำจากขยะจะไหลซึมออกทางบริเวณข้างกอง ส่วนหนึ่งก็ซึมลงสู่ใต้ดิน ในที่สุดก็ไปปนเปื้อนกับน้ำใต้ดินเกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัยของชาวบ้านที่บริโภคน้ำ ถ้าน้ำจากกองขยะไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียงส่งผลให้น้ำในแหล่งน้ำนั้นเน่าเสีย ถ้าปนเปื้อนมากถึงขนาดก็จะ

ทำให้สัตว์น้ำต่างๆ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เขียด พืชน้ำ ตายได้ เพราะขาดออกซิเจนและขาดแสงแดดที่จะส่งผ่านน้ำ เนื่องจากน้ำมีสีดำ หากน้ำขยะมีการปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชน ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงคุณภาพน้ำมากขึ้น (รายงานสถานการณ์มลพิษประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ. 2551: 19)

ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีเพียงร้อยละ 36 และ 37 เท่านั้น ซึ่งขยะจำนวนมากที่ถูกทิ้งในสิ่งแวดล้อมและที่ไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องสร้างปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา จึงเป็นสิ่งสำคัญของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลเรื่องนี้ ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับปี 2540 มาถึงฉบับปัจจุบันก็ยังคงกำหนดให้อำนาจท้องถิ่นในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจได้ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นที่ต้องเป็นผู้ดำเนินการ รวมไปถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เอง ก็ให้ท้องถิ่นดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอย การที่ท้องถิ่นจะมีขีดความสามารถในการเก็บ คัดแยก หรือลด ตลอดจนการกำจัดขยะอย่างถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญช่วยให้ปัญหาเบาบางลง เป็นความจำเป็นที่ส่วนกลางที่เข้าไปสนับสนุนทั้งงบประมาณที่จะเข้าไปดำเนินการเป็นความพยายามผลักดันให้ปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทย ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง การดูแลสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ถ้าทำไม่ดี ดูแลไม่ถูกต้องก็อาจสร้างผลกระทบแก่ประชาชนที่อยู่โดยรอบ นำไปสู่การต่อต้านที่จะให้มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย บริเวณที่อยู่ใกล้ชุมชน สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยหากมีการดูแลให้ถูกต้องจะไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง โดยเฉพาะปัญหาการฝังกลบขยะ มักพบปัญหาน้ำใต้ดิน กลิ่นรบกวน ดังนั้นกรมควบคุมมลพิษอยู่ระหว่างพิจารณามาตรฐานสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งจะทำให้มีเกณฑ์ที่ชัดเจนและอยู่ในระหว่างประกาศกฎกระทรวงเพื่อให้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยมีบุคลากรที่มีคุณสมบัติผ่านการรับรองที่จะดูแลสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย (สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา. 2553: 15)

สำหรับการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลจันจว้า ในปัจจุบันมีการจัดเก็บเฉลี่ยวันละ 10 ตัน ใช้วิธีการกำจัดแบบฝังกลบ โดยมีพื้นที่ในการกำจัด 14 ไร่ มีจำนวนรถยนต์บรรทุกขยะ 6 คัน เจ้าหน้าที่จำนวน 30 คน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลจันจว้า. 2553: 1)

ภาพจาก: http://news.wykklocal.go.th/pic/2013-07-16171407.jpg

เทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จำนวน 23 หมู่บ้าน 5,512 ครัวเรือน โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 14,964 คน แยกเป็นชายจำนวน 7,192 คน และหญิงจำนวน 7,772 คน (สำนักทะเบียนเทศบาลตำบลจันจว้า. 2553: 1) ซึ่งแต่เดิมประชาชนเทศบาลตำบลจันจว้าอยู่กันอย่างเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการปลูกพืชผักสวนครัวบริโภคเอง ขยะส่วนใหญ่จึงเป็นขยะชีวภาพซึ่งสามารถย่อยสลายเองได้ นอกจากนั้น ก็จะเป็นขยะประเภทกระดาษ แก้ว กระจกและเศษเหล็ก ไม่มีบรรจุภัณฑ์แบบใหม่หรือถุงพลาสติก ผู้คนใช้หีบห่อบรรจุภัณฑ์จากวัสดุดั้งเดิมหรือกระดาษที่สามารถย่อยสลายได้ง่ายในบ่อทิ้งขยะแบบเปิดที่ใช้กันอยู่ในสมัยนั้น โดยไม่ก่อให้เกิดมลภาวะมากนัก แต่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การผลิตวัสดุการบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหารซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริโภคทำให้มีวัสดุประเภทพลาสติกเกิดขึ้นมากมาย เนื่องจากพลาสติกทำให้เกิดความสะดวกทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ ซึ่งขยะจากพลาสติกไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ จึงทำให้ปริมาณขยะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและนับวันจะทวีปัญหาความรุนแรงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ปัญหาขยะได้ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาด้วย เช่น การนำขยะไปเผาก่อให้เกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเป็นภาระที่ทางเทศบาลต้องเก็บขยะไปกำจัดมากขึ้น เป็นต้น โดยเทศบาลตำบลจันจว้าได้นำขยะที่เก็บรวบรวมจากชุมชนไปกำจัด โดยการฝังกลบบริเวณพื้นที่บ้านป่าสักหลวงหมู่ที่ 2 ตำบลจันจว้าใต้ ส่งผลกระทบต่อชุมชนบ้านป่าสักหลวงและชุมชนใกล้เคียงที่ต้องประสบปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหากลิ่นเหม็นของขยะ ปัญหาแมลงวันที่มีจำนวนมาก ฯลฯ เทศบาลตำบลจันจว้า

ได้ดำเนินแก้ปัญหาดังกล่าวไปบ้างแล้ว โดยให้การสนับสนุนงบประมาณและทักษะในการจัดการขยะ โดยการอบรมแกนนำชุมชนในการคัดแยกขยะ มลพิษทางอากาศและการศึกษาดูงานในการจัดการปัญหาขยะ แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ อาจเนื่องจากยังขาดการบริหารจัดการที่ถูกวิธีและที่สำคัญประชาชนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญ ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับเทศบาลตำบลจันจว้า

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชน ในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ สามารถนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กร ชุมชน ในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืนต่อไป

★ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกับผู้นำชุมชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

★ ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนกับผู้นำชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

3. ผลศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและยั่งยืน

* สมมติฐานของการวิจัย

ผู้นำชุมชนและประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้าในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการลดปริมาณขยะและด้านการกำจัดขยะที่แตกต่างกัน

* ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 4 ด้าน (ยุพิน มาสนอง. 2550: 48) ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S

1.2 ด้านการคัดแยกขยะ

1.3 ด้านการลดปริมาณขยะ

1.4 ด้านการกำจัดขยะ

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 327 คน

2.2 ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า จำนวน 23 หมู่บ้าน จำนวน 14,964 คน (สำนักทะเบียนเทศบาลตำบลจันจว้า. 2553: 1)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า 2 ตำบล จำนวน 23 หมู่บ้าน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

4.1 การศึกษาในครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาในเดือนมกราคม–ธันวาคม พ.ศ. 2554

4.2 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผลการศึกษาในเดือนมกราคม–มิถุนายน พ.ศ. 2555

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพทางสังคม

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า จำนวน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S

2.2 ด้านการคัดแยกขยะ

2.3 ด้านการลดปริมาณขยะ

2.4 ด้านการกำจัดขยะ

★ วิธีดำเนินการ

การศึกษาอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้องและเชื่อถือได้ จึงมีการกำหนดวิธีการศึกษาไว้อย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีศึกษาเป็นแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดรายละเอียด และขั้นตอนการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 327 คน

1.2 ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า 2 ตำบล จำนวน 23 หมู่บ้าน จำนวน 14,964 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางของ Taro Yamane (1992: 18) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 471 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 81 คน

2.2 ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลจันจว้า โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แยกเป็นหมู่บ้าน จำนวน 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางสังคม สถานภาพในที่อยู่อาศัย และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งช่วงคำตอบออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนนเท่ากับ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ใน 4 ด้าน จำนวน 28 ข้อ

1. ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการคัดแยกขยะ จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการลดปริมาณขยะ จำนวน 7 ข้อ
4. ด้านการกำจัดขยะ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended Questionnaire) จำนวน 19 ข้อ และลักษณะปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้าเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended Questionnaire) จำนวน 23 ข้อ และลักษณะปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) จำนวน 1 ข้อ

2. การจัดเวทีชุมชนนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อให้ผู้นำชุมชนได้ตรวจสอบและเพิ่มเติมข้อมูล

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบข่ายของคำถาม และร่างให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) มีค่า = 0.9591 (ซึ่งค่าความเชื่อมั่นเพียงพอจะนำไปเก็บข้อมูลจริงได้)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้วิจัย ดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแจกแบบสอบถาม การขอข้อมูลต่างๆ และในการแนะนำตัวเมื่อไปขอข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยศึกษา โดยผ่านทางสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจันจว้า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

3. นำแบบสอบถามที่ได้คืน จำนวน 471 ชุด มาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ แยกหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษา จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ t-test

สรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อหาประเด็นคำตอบตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษาและนำเสนอผลในรูปของการบรรยายประกอบตาราง โดยมีการใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การแปลความหมายความคิดเห็น

★ สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีประเด็นที่ศึกษาอยู่จำนวน 4 ด้าน ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มของผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และกลุ่มของประชาชนซึ่งเป็นผู้รับบริการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จะเห็นได้ว่ามีปัญหาในบางด้านที่มีความสอดคล้องกันของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มและในบางด้านมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันเป็นอย่างยิ่ง

ผลการศึกษาจากผู้นำชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 65 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 46 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 24 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 21 คน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 14 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 37 คน รองลงมา คือ อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 27 คน รายได้ต่อเดือน คือ 10,001-15,000 บาท จำนวน 33 คน รองลงมา คือ 5,001-10,000 บาท สถานภาพสมรสส่วนใหญ่ คือ สมรส จำนวน 73 คน รองลงมา คือ โสด จำนวน 5 คน สถานภาพทางสังคม คือ กรรมการกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ กองทุนต่างๆ จำนวน 32 คน รองลงมา คือ ผู้นำกลุ่มมวลชน/กลุ่มแม่บ้าน/อสม./อปพร./ลูกเสือชาวบ้าน ฯลฯ จำนวน 25 คน ส่วนใหญ่ภูมิลำเนาเป็นคนในชุมชน/หมู่บ้านโดยกำเนิด จำนวน 70 คน

และย้ายมาจากที่อื่น จำนวน 11 คน

สรุปผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำในชุมชนเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านมีการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากใช้แบตเตอรี่หรือถ่านที่สามารถนำกลับมาชาร์จไฟได้ ด้านการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการคัดแยกขยะที่เผาไหม้ไม่ได้ออกจากขยะอื่นก่อนนำไปทิ้ง เช่น เศษโลหะ เหล็ก แก้ว กระเบื้อง ส่วนด้านการลดปริมาณขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบอกกล่าวให้สมาชิกภายในบ้านให้ใช้สินค้าที่เกิดขยะน้อยที่สุด และด้านการกำจัดขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการนำขยะเปียกและแห้งรวมกันในถังขยะของเทศบาล โดยสาเหตุของระดับการจัดการขยะอาจมาจากการปฏิบัติตามขั้นตอนยังไม่ดีเท่าที่ควร

สรุปผลการศึกษาการในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำ ในชุมชนเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการซ่อมแซมอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ภายในบ้าน ด้านการคัดแยกขยะ ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่เทศบาลขาดการดูแลรักษาทำความสะอาดตัวถังขยะด้านนอกโดยรอบ ส่วนด้านการลดปริมาณขยะ ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลไม่ได้มีการรณรงค์หรือส่งเสริมให้ประชาชนลดปริมาณขยะ และด้านการกำจัดขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้นำชุมชนไม่เอาใจใส่ในการควบคุมการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน

ผลการศึกษาจากประชาชน

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 204 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 186 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 130 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 117 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 206 คน สูงสุด คือ ระดับอนุปริญญา/ปวส. 15 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 233 คน รองลงมาคืออาชีพค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 95 คน รายได้ต่อเดือน คือ 5,001-10,000 บาท จำนวน 167 คน รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 148 คน สถานภาพสมรสส่วนใหญ่ คือ สมรส จำนวน 279 คน รองลงมา คือ โสด จำนวน 75 คน สถานภาพทางสังคม คือ ประชาชน จำนวน 348 คน รองลงมาคือ ผู้นำกลุ่มมวลชน/กลุ่มแม่บ้าน/อสม./อปพร./ลูกเสือชาวบ้าน ฯลฯ จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่ภูมิลำเนาเป็นคนในชุมชน/หมู่บ้านโดยกำเนิด จำนวน 370 คน และย้ายมาจากที่อื่น จำนวน 20 คน

สรุปผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนำขยะที่ใช้ซ้ำแล้วไปขายให้กับรถซาเล้งหรือร้านรับซื้อของเก่า ด้านการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการคัดแยกขยะที่เผาไหม้ไม่ได้ออกจากขยะอื่นก่อนนำไปทิ้ง เช่น เศษโลหะ เหล็ก แก้ว กระเบื้อง ส่วนด้านการลดปริมาณขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสาเหตุมากจากการเลือกซื้อผัก ผลไม้หรืออาหารสดแทนการซื้ออาหารแปรรูปหรือแช่แข็งที่มีบรรจุภัณฑ์ และด้านการกำจัดขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง โดยสาเหตุของระดับการจัดการขยะอาจมาจากการปฏิบัติตามขั้นตอนยังไม่ดีเท่าที่ควร

สรุปผลการศึกษาการในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ในเขตเทศบาล

ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการหลีกเลี่ยงการทำให้เกิดขยะเพิ่ม ด้านการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ ส่วนด้านการลดปริมาณขยะ ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนนิยมซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์เกินความจำเป็น และด้านการกำจัดขยะในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เนื่องจากชุมชนแต่ละชุมชนมีการกำจัดขยะมูลฝอยเองโดยไม่ถูกสุขลักษณะ

ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

ผู้นำชุมชนและประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้าในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลัก 5 R'S ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการลดปริมาณขยะและด้านการกำจัดขยะที่แตกต่างกัน ผู้ศึกษาใช้ค่าสถิติ t-test มาทดสอบสมมุติฐานและกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ เห็นว่า เพื่อป้องกันปัญหาอันเกิดจากการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำเป็นต้องดำเนินการพร้อมขบวนการจัดการขยะ ดังนี้

1. การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกระดับ รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น โดยการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความสำคัญที่ต้องมีการจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน การเข้าถึงความรู้ดังกล่าวโดยผ่านขบวนการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานหรือท้องถิ่นอื่นๆ ด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้กับผู้แทนชุมชน เยาวชน นักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่เทศบาล

2. การประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ด้านการจัดการขยะมูลทั้งการคัดแยกขยะและลดขยะจากแหล่งกำเนิด โครงการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ โครงการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ เพื่อชี้ให้เห็นว่าขยะอินทรีย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

3. ปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่เยาวชน โดยให้การศึกษาและรณรงค์ให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติ รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมาควรริเริ่มทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นชุมชนอยู่เสมอ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มชุมชน เยาวชน เช่น โครงการขยะ Recycle และควรประสานความร่วมมือกับหมู่บ้านและโรงเรียนในพื้นที่

5. ส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยจากครัวเรือน หรือจากแหล่งกำเนิดเป็นอีกทางหนึ่งที่ทำให้เทศบาลสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปกำจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเวลา ไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างเกิดขึ้น

6. ธนาคารขยะ วิธีการนี้ถือเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเยาวชนหรือนักเรียนในสถานศึกษาในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชนหรือสถานศึกษา เพื่อจำหน่ายให้ร้านรับซื้อต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพหรือศึกษาเจาะลึก ในกลุ่มที่มีการปฏิบัติตัวที่ไม่เหมาะสม เช่น กลุ่มที่ทิ้งขยะไปทั่ว ไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมในส่วนร่วม

2. ควรมีการศึกษาเชิงทดลอง เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้มีการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมและยั่งยืน

3. ควรศึกษาถึงวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในแต่ละวิธี พื้นที่หรือสถานที่ทิ้งขยะของชุมชน รวมถึงประมาณราคาค่าก่อสร้างหรือค่ากำจัดขยะในแต่ละวิธี

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://th.wikipedia.org.2553.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย.** (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://www.chiangrai.net. 2553.

พิพิธภัณฑ์เวียงหนองหล่ม. **พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www2.sac.or.th, 2553.

สุจิต เมืองสุข. **ลักษณะทั่วไปพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา http://www.sanamluang.bloggang.com. 2553.

_____. **เวียงหนองหล่ม.** http://www.travel.thaiza.com, 2553.

Yamane, Taro. **Elementary sampling theory**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1992

สำนักวิชาบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทร. 0-5377-6131